

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési ár helyben és vidéken:

Egy hónapra 25,000 korona.

AVAV Egyes szám ára 1000 korona. AVAV

Kiadja:

Debreczen sz. kir. város és
a tiszántúli református egyházkerület
könyvnyomda-vállalata.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Kossuth-utca 2. szám alatt, városháza-
épület. Telefonszám: 4.

Egyakarattal.

pünkösti csudálatos történetnek, hogy a mesterüktől megfosztott egyszerű tanítványok, a tudatlanok félénkek, ingadozók egyszerre bölcsökké, hőökké, szilárdokká lettek, sok különféle nyelven beszélő népekkel magukat megértetni tudták, az emberésztől meg nem értett feltámadást még a keresztrefeszítők lelkével is elfogadtatták, — ennek a képzelettel is alig követhető eseménynek, amelynek valóságára a keresztyén egyház létele kézzelfogható bizonyosság, tökéletes magyarázatát adja a történet leírása, az apostolok cselekedeteiről szóló könyv: Mikor pedig a pünköszt napja eljött volna, valának mindnyájan *egyakarattal* együtt. A többieket a körülöttök levő világban, ahányan voltak, szinte megannyi érdek, szenvedély, hangulat hurcolta százféle irányba. Irástudók és papi fejedelmek, farizeusok és saduceusok, előljáró vének és közönséges nép egyben bizonytalannal egyetértettek, abban, hogy mindegyikük a maga javával, a maga hatalmával, a maga boldogságával gondolt csupán, más mindenkire féltékenyen. A minap Jézust feszítették keresztre, mert tőle féltek legjobban; de volna csak Kajafásnak a többit elsőpréssel fenyegető pártja, megölnék őt is, a többit is, még a jámbor és óvatos Gamalielt is, mert ők nem a Jézus véreire szomjuhoztak, ők nem a mindnyájuk számára egyformán szent törvény felforgatásának akartak gátat vetni, ők egyszerűen a maguk földi életét, jóllétét akarták biztosítani, ki-ki a magáét. Jézus miatt mindegyikük nyugtalankodott, nem veti-e végét az ő jobb sorsuknak, nem állja-e utját az ő további gazdagodásuknak, — azért voltak együtt, míg a közös ellenséget keresztre juttatták, de egymást sem szeretik, nincs közös érzésük, kiolthatatlan szeretet fűzi össze. Nincs köztük versengés, osztálykodás; senki sem akar a másiknál gazdagabb, hatalmasabb, előkelőbb lenni; szinte megszűnik mindegyiknek egyéni létele és beolvad számbavétel sem kívánó részül abba, aki meghalt és feltámadott. A kicsiny, jelentéktelen, szegény, szomorú csapatnak, mely *egyakarattal* volt, szükségképpen győzni kellett a kevély, önző, szeretetlen világ felett.

A lélek, amelyből részesedés csudatevővé tudja tenni az embert, nem is száll soha másra, csak olyanokra, akik egyakarattal tudnak lenni. Ki tudja hanyadik hazában bujdosott már a magyarok széthúzó törzsekből álló népe, amikor az Eteközben öreg Leled arkhán azt a tanácsot adta nekik, hogy válasszanak maguknak közös fejedelmet, az ő utána való nemzetség fejét, Áimost, vagy annak a fiát Árpádot; — és amint a szabad nép egyakarattal urává tette Árpád vezért, vége lett a szakadatlan vándorlásnak és a természettől minden oldalt védett, egy darabbá alkotott föld lett állandó hazájuk. Itt sem lett volna azért megmaradásuk s mint rokonaik, a hunnok és avarok, pusztultak volna ők is el a föld színéről; ám megint egyakarattal hallgattak az ifjan bölcs Vajk vezérre, aki, mint a magyarok apostola és első királya, egy egész új nemzettel ajándékozta meg a nyugateurópai keresztyénséget és civilizációt. Nagy Lajosnak, Mátyásnak ragyogó korszaka azért tudott feltündöklenni, mert a magyarokólatok és őretek egyakarattal valának. Ellenben a tizenharmadik század, meg a Mátyás utáni idők, a mohácsi vész azért sodortak bennünket lejjebb-lejjebb, mert a féktelen nagyravágyás és azzal járó gyűlölködés tépte szét a nemzetet sok akarat mellé. A nagy nemzeti megújulás megint azért tudott szülni erős és viruló, életképes új Magyarországot, mert ekkor ismét egyakarattal valának. Mágánok és főpapok versenyeztek az eegyszerű nemesekkel, miként lehet minél dicsőbb áldozatot hozni a hazáért, miként lehet legdicsesebben egyenlősíteni az alkotmány sáncái közé bevitt pórt önmagukkal. Édes bortól részegek ezek, — mondhatták a magyar urakra is a patvarokodók, ám mi tudjuk, hogy a lélek kettős tüznyelve szállt rájuk, s háromszáz esztendő borzalmas elmaradottságából titáni erővel úgy kiemelték a hazát és nemzetet, hogy a nyomban következő két évtizedes sanyargatás sem tudta többé visszasüllyeszteni, mert az elnyomatás alatt és a félig felszabadítás délibáb-játékával szemben valának a mi eleink ismét egyakarattal.

Valának pedig egyakarattal mindnyájan, mindenféle népből származók és mindenféle nyelven beszélők. A magyar nemzetnek sokszor szemére hányják ellenségei, hogy legnagyobb fiaival valójában nem is magyarok. Szent István ereiben anyja után bajor vér folyt, Hunyadi János lehet, hogy oláh volt, Zrínyi bizonyára horvát, Kossuth és Petőfi tótok s mit tudom én hány fényes elmét, hány hazafi-eszményt kaptunk németektől, sváboktól, szászoktól, szerbektől, nem is szólva arról, hogy német, cseh, morva mágánok és más katonatisztek magyar honossá fogadásából mennyi jeles magyar család sarjadzik. Ámde épen az világítja a mi jövőnk bizonyosságát, hogy abban a nagy elkeveredésben, mely a különböző fajok és nyelvek kaleidoszkopját mutatja hazánkban, ahányszor a lélek egyező hitre vonta a nyelveket, sohasem a sváb, a tót, a rác, az oláh, hanem mindig a magyar nyelv és a magyar eszmény kapcsolta e hazában a jókat egyakaratra. Hadd legyen Hunyadi oláh, Zrínyi horvát, annál nagyobb dicsőség nekünk, magyaroknak, hogy az is, aki oláh vagy horvát, valami nagyot akart és tudott tenni, nem oláhul, horvátul, rácul, svábul, hanem magyarul tette, mert a maga nagy tetteképes nagy lelkével megértette, hogy ebben a hazában nagy tettek, örök időkre szólók csak magyar tettek lehetnek. Olyan magyar, akinek elei Árpáddal jöttek e hazába, talán nagyon kevés van már, de a magyar nemzet él, fejlődik, szaporodik s a legtüzesebb magyarok talán azok, kiknek még nagyapja nem is tudott magyarul. Honnan ez az erő, honnan ez a nagy felszívóképesség, holott a magyaroknak sohasem volt, nem is lehetett tervszerű magyarosító politikája? Épen onnan, hogy a magyar sohasem volt gyűlölködő, magát a többiektől elszigetelő fajta, sőt megtudott lenni minden jó emberrel, bármilyen hitűvel, bármilyen nyelvűvel, szíves barátságban, egyakarattal.

Ennek az egyakarattal a hiányát sanyarogjuk most. Ezt az egyakarattal kell megszereznünk. Mert a magyar jövőnkben megfordul az ünnepek sorrendje, pünköszt megelőzi husvétot. Előbb kell lennünk egyakarattal, meg kell telnünk lélekkel, össze kell olvadnunk testvéri közösségbe, azután — ötven nap sem telik el — magától jön a feltámadás.

Aktuális városi problémák.

A közigazgatás egyszerűsítése. — Az aranyköltségvetés. Dr. Magoss György polgármester nyilatkozata

A szanálás szó vált most fogalom az élet minden vonatkozásában. Ez a szó ranyomja a helyéget mindenre és ennek a szó-nak a jegyében forog ma minden. Kezdve a kormánytól le egészen az utolsó falucska háztartásáig szanálnak ma mindenhol és mindent. Csak az arányok változnak, de lényeg mindenütt ugyanaz marad. Igaz aztán, hogy a nagyobb arányokkal nőnek a gondok is miújdagyobbá. Ez a szanálási folyamat a városok háztartásában is nagyfontosságú problémákat vetett felszínre. Először jött a létszámcsoökkentés, amelyet tüzzel-vassal vittek keresztül, aztán felvetődött a közigazgatás egyszerűsítésének gondolata, végül jött a városok háztartásának aranykorona alapra való áttérése.

Súlyos és nagy megdöglést igénylő ügyek ezek, — amelyeket nem lehet máról-holnapra elintézní. Az átmenet nélküli változás súlyos megrázkódtatásokkal járna és ki tudja, érdemes volna-e a változásokat megcsinálni. Ezt csak a gyakorlat tudná igazolni, de hátha akkor már keserű tanulságok árán kellene tapasztalato-kat szerezni.

Tájékozódni akartunk, hogy milyen véleményvel vannak a város-házán ezek felől és munkatár-sunk felkereste dr. Magoss Gy. polgármestert, aki volt szíves a felmerült kérdésekre válaszolni.

A közigazgatás egyszerűsítése.

Nem könnyű kérdés ez, — mon-dotta a polgármester munkatár-sunknak. Elvi ellensége vagyok, hogy a polgármester még csak meg is erősíthessék a kormány ál-tal, nem hogy kinevezessék. E mellett a polgármesternek olyan hatáskört adnának, hogy minden ügy elintézése a polgármester akara-ta és utasítása szerint történne a polgármester jogkörében. Ez pedig azt jelenti, hogy a kinevezett

vagy megerősített polgármester vállan volna minden közigazga-tási és vagyonkezelési ügy, ami egyévtelmű azzal, hogy elbucsuz-hatunk az autonómiától, mert a polgármester a mindenkori kor-mány exponense lenne. A köz-igazgatási ügyek kezelése még csak valahogy keresztül vihető volna, de a vagyonkezelést lehe-tetlen így elgondolni.

— Technikailag már csak azért sem tartom ezt a tervet keresz-tül vihetőnek, mert a mai nagy közigazgatásnál évenként körül-belül 30—35,000 akta van, de kü-lön emnyi vagy még ennél is több a VI. ügyosztálynál. Ez a renge-teg akta a polgármestert valósa-gos aláíró-géppé degradálná. — Mindezeknek a dolgoknak a pol-gármester döntésén kellene keresz-tül menni. Hát, van olyan ember, aki emnyi idővel rendelkezhetik. Emnyi rengeleg munka mellett a polgármestert felelőssé tenni ab-ovo nem lehet. Minden ügyet a referensekkel elintézní, nem telik ki a 24 órából. A mai helyzet sze-rint 65,000 ügydarab van éven-ként, amiből körülbelül 2000 da-rab jutna egy napra. Teljesen le-he-tetlen, hogy a polgármester emnyi darabot át tudjon nézni. — elég, ha 20—25 darabot el tud intézní.

Milyen legyen az egyszerűsítés.

A legutóbbi budapesti értekez-leten azt fejtettem ki, hogy eddig az volt a baj, hogy nagyon sokan osztottak a felelősségben. Nyole-liz ember összejött a tanácsülésen, ami szintén lehetetlen állapot volt. Így sem lehet csinálni, mert ez sem praktikus eljárás. Azt ja-vasoltam, hogy a város-házán épen ugy külön tanácsokat kell alakítani, mint a bíróságnál. — Minden ügyosztálynál három ta-gu tanácsokat alakítanánk, épen az ügyosztályvezető tanácsokkal. Csak azok az ügyek kerüljenek a

teljes tanácsülés elé, amelyekben nem tudnak egyöntetű megállá-podásra jutni, vagy pedig egészen nagy dologról volna szó, — amelyek az általános közigazga-tást vagy a vagyonkezelést érin-tik. Azokat az ügyeket gondolom, amelyeket a közgyűlés elé kell vinni.

A budapesti értekezleten is ál-talában az a felfogás alakult ki, hogy nem lehet a polgármester hatáskörébe utalni az összes ügye-ket. Végleges döntés azonban nem történt.

Az aranykorona költségve-tés.

E felől a fontos pénzügyi probléma felől is megkérdeztük a pol-gármester véleményét, aki a kö-vetkezőket mondotta:

— Az aranykorona költségvetés egyelőre semmit sem hoz, nincs semmi jelentősége, csak cifraság. Csak akkor volna jelentősége, ha a bevételeinket fel tudnánk az aranyparitásra emelni. Ebben az esztendőben azonban erről nem lehet beszélni, mikor épen azok a

javadalmak, amelyeknek a jöve-delmezősége a kormány megállá-pításától függ, messze az aranypa-ritás alatt vannak. Hiszen épen legutóbb a közevetvám díjtételek megállapításánál a kormány csak a békebeli díjak négyezerszeresét engedélyezte, holott a kő ára és a munkadíjak felül is haladtak az aranyparitást.

Később közeledni fogunk az aranyparitáshoz, de ez a mostani költségvetés csak kísérlet, amely nem fogja fedni a valóságot. — Egyelőre gyakorlati jelentősége nincs, csak bevezetés egy lassan-ként közeledő békebeli költségve-téshez.

Eddig tartott a polgármester nyilatkozata, aki minden tudásá-val örködik Debreczen város ősi autonómiájának megvédésén és akinek minden gondolata csak egy, előbbre vinni ennek a nagy magyar metropolisnak a boldogul-lását, amelynek sorsa, kormány-zása az ő biztosan irányító kezébe van letéve.

R. R.

Julius elsején kapják meg az arany-paritásos fizetést a közalkalmazottak.

Budapest, jun. 7. Beavatott forrásból vett értesülés szerint a kormány és a közalkalmazottak vezetői között folyó tárgyalások során úgy alakult a helyzet, hogy a köztisztviselők július 1-én az aranyparitásos fizetéseknek 40

százalékát fogják kapni. Allítólag az egyetemi tanárok megbízottai külön is tárgyaltak, mi nek eredményeképpen az egyetemi tanárok havi járandósága ezennel 330 aranykorona lesz, ami megfelel a békebeli fizetés 40 százalékának.

A vizsgálóbíró visszaküldte a csónakázó-tói titok-zatos haláleset aktáit a rendőrségre.

A hét elején történt titokzatos csónakázó-tói haláleset rendőri nyomozása, amint azt megírtuk, nem járt eredménnyel. A rendőrségnek ebben az ügyben az volt a véleménye, hogy öngyilkos lett Harezos Teréz. Viszont a vizs-gálóbíró a boncolás alkalmával adott orvosi véleményre támasz-kodva a gyilkosság ténye mellett foglalt állást.

A rendőrség egy pár napig mindent elkövetett, hogy a tettes, vagy tettesek nyomára jusson, de amikor látta, hogy minden munkája eredménytelen, az iratokat további eljárás végett attette a vizsgálóbíróságra.

Ma érdekes fordulat történt a Harezos Teréz titokzatos halál-esetének büntügyében. Dr. Prei-neszberger Jenő vizsgálóbíró szombaton a büntügyre vonatkozó iratokat vissza küldte a rendőrségnek, hogy a nyomozást tovább folytassa. Dr. Preineszberger Jenő vizsgálóbíró az orvosi vélemény alapján ma is amellett van, hogy Harezos Teréz gyilkosság áldo-zata lett s most utasította a rend-őrséget a nyomozás tüzetes foly-tatására.

Halálra ítélt gyilkos.

Budapest, június 7. Ma délelőtt negyedtizenegyor hirdette ki Leiner Emil tanácselnök a tör-vényszék ítéletét a rákosszentmi-hályi gyilkosság büntőrendben. A büntetőtörvényszék Molnár Tóth József elsőrendű vádlottat halál-büntetéssel sújtotta. Kanossai De-zsöre életfogytiglani fegyházbün-tetést szabtak ki. Puskás Albert 6 évi fegyházat, Szege Mária pedig 6 havi fegyházat kapott. A többi vádlottat felmentették.

Mentőszekrény

cséplőgépekhez
vagy gyarak részére
minden kivitelben.
Alkatrészek külön is kaphatók.

SCHÖN SÁNDOR

kesztyű, kötszer és
orvosi műszertárhán
Debreczen, Piac-utca 14.
Csapó-utca sarok.

TÁRCA.

Az utolsó nép.

Ha franciának szültél volna, jó anyám,
Most drága dalnak halk zenéjét mondanám,
Világ ormáról ugy tekinteném szabad
Szemekkel, szent műveltség, messze utadat,
Mint a taronyrakó, ha csillagát marész
Kezekkel az oromra tűzte: műve kész.

Ha angel bölcső ringott volna vélem ott,
Hol agg Tower sötétlik mult idő ramot,
Ha Temse furja mély fejt London szegett
Vas hidain át, s őz ködöz fakult eget
Bőszkédalolnám: forg a Föld én forgatom,
Nekem bőgeti ére-vadát a viz-vadon.

Ha róma vére forna bennem: édesen
Andalgnám át hajnalod, kelő Jelen,
Nagyságes multam álomként ragyogna rám,
Augosztus napja fénye égne sugarán.

Ha germányással sirnám vesztett céleamat,
Még vinne csonka szárnyam: tisztá gondolat.
És messze Nipponaérga napja nagy jövőt
Szinezne szent Keletre gyúlt szemem előtt.

Volnék Szibériának bídözött fia,
Vagy tikkasztó porát fujná rám Afrika,
Amerikának bábelén bukdozna bár
Leikem: szabadba csalma végtelen határ.
Vagy bujnám ember nem járt rengeteg biét,
Csak boldogan borulnék, tompa föld, föld.

Ha égbe tört havas hidegje fagyna rám,
Ta'pam alatt a jég: anyám, az én hazám.

De jaj, megynak jöttem, bélyeges szegény,
Bukdozni céltalan sorsunk tőkör jegén,
Kapkodni mindig gyámol és vezér után,
Korogni önnön Arnyamul, bus sarlatán.
Egy éjjel százszor megtagedni véremet,
Minden gazságra százszor hunyni kétszemet.
Irréztetél Utolsó lenni mindenütt,
Bőkölni, mig minden galád sziven nem őt.
Duo lakomák csont hulladékaik ebek
Leiktelenségével viselni száz sebet;
Mégkorbácsolnak — s a bitang kéz erre vár,
Hogy vert szolgálja könnyel moova nyálja mér.

Mert ez vagy most magyar! Dres emberhüvely,
Beverve gunyos kinek torz betűvel,
A nagy világ bus szinpadán forgó bolond,
Önbalagságod kengató botor kolomp,
Egy testtől elszakadtárnyék, kivan, denincs,
Egy zarkából kiforgatott ajtón kilincs,
Egy nagyszerű „ha” szó, mely viszálmodik
Minden volt nagyságot tizenkét századig.
Egy félbe tört gesztus, mely égbe tört talán,
Egy ősszetört pohár, urak dult asztalán.
Minden, emiue az, ami: mind te vagy szegény
Magyar, te bukdozó számár világ jegén...

Ó fáj nekem s dal... vérzik, migmondjaszám.
Magyarnak mért szültél anyám, szegény
[anyám.

Oláh Gábor.

Debreczeni históriák.

Írta: Szathmáry Zoltán.

I.

A júniusi langyosra hült esti le-vegő elringatja a zenés kávéházak cigányzenekarainak Apacs-nótája kabaré-színvonalon álló ütemeit. A gyalogjárók szélén a közönség egy része — nők és férfiak — hal-kun dudolva ismétlik a népszerű dallam szövegét:

— Ha megversz is imádlak én!

— A Csokonai-színházban a „Három grácia” harmadik, jubiláris előadásán, 36 fokos megeg-ben, szinte deliriumos izű létszen-nyivánításokkal újrazatja a kö-zönség az Apacs-táncot, szapora tapsokkal művészi-groliifikálva az előadó színészek érzékiesen dur va mozdulatait.

A kisebb debreceni vendéglők sőtésében pedig az önhittség szia-laj felfokozásának tipikus moz-dulataival jelennek meg, elhanya-golt öltözetben, de, ha piszkosan is, kihajtott széles inggallérral, u. n. mici siphában, ifju legények s itt a szintiszta magyar vidéki vá-

rosban is ferencvárosi jargonban beszélve egymással és a minden helyzethez simán alkalmazkodó pincérekkel, fogvasztják el sőreiket, borokat. Ezek a debreceni apacsok — a jó ég tudja — honnan kerültek ide a változó idők min-dent felzavaró forgatagában, hogy alakultak át annak idején munká-dójuk által szabályszerűen lepo-fozott mesterinasokból apacsokká, a mozgó színházak, obskurus füz-zetregények, az apacs zene- és szinpadí irodalom hatása alatt.

Az apacs a régi „csirkefogó” egyik kulturálan kitenyészített példánya. A régi debreceni, általá-nosan ismert, életüket esavargás-sal lelt csirkefogónagságok de-hogy is ismernének ezekben az apacs-alakokban késői, elfajzott utódaikra, valamint ezek is meg-tagadnák őseiket:

— Nem létezik... — mondanák az utóbbiak, büszkén szemükre huzván a kopott mici-siphát.

A régi Debrecennek is voltak híres csavargói, csirkefogói... Ak-kor még a mostani Simonffy-, ak-koriban Kisuj-utca torkolatában

Beethovenről.

Írta dr. Tüdös Kálmán és felolvasta a Debreceni Zenekedvelők Körének 1924. évi május 25-én tartott Beethoven-hangversenyén.

A Zenekedvelők Körének vezető-sége a mai estét a Beethoven emlékének szenteli. Az ő műveiből mutat be néhányat. Engem pedig azzal bízott meg, hogy tartsak Beethovenről ismertető előadást. Rendkívül megtisztelő rám nézve ez a megbízás, mert azt teszi fel rólam, hogy képes leszek a mult, jelen és jövőnk idők egyik leghatalmasabb szelleméről a rendelkezésre álló rövid idő alatt elfogadható képet rajzolni.

Mert csakis ennyiről lehet szó. A Beethoven művészetét behatóan, részletesen ismertetni meg sem kísérelhetem. Olyan óriási tömegű és súlyú az ide tartozó anyag, hogy feldolgozásához egy egész emberi élet is alig volna elég. Meg kell itt elégednünk egy vázlatos kép nyújtásával, ami ha sikerül, nem kárba vesztett fáradság, mert ez a kép vázlatban is szép és érdekes s azonkívül talán fel is keltheti némelyek érdeklődését a sok lelki gyönyörűséget nyújtó behatóbb tanulmányozás iránt.

Beethoven egyénisége leghívebben zenéjében nyilatkozik meg. Ő a leg-tökéletesebb zeneköltő, aki valaha a világon élt, művei a leg-tökéletesebbek minden idők számára. Mert ezek az ő lelki életének hamisítatlan kifejezői. Minden művében önmagát adja a leg-szintébb és leg-önzetlenebb nyíltsággal. A művészi tökéletességnek pedig éppen ez a legmagasabb foka. Ennél többet ember nem tehetett soha és nem is fog tehetni soha.

Önmagának ez a korlátlan kiszolgáltatása a művészet elméleti és technikai részének a legkimerítőbb tudásával és alkalmazásával történik. Tehát megvan nála az, aminél tökéletesebbet ember nem adhat. És ez a lelki élet legvilágosabb feltárása a zeneművészet korlátlanul rendelkezésre álló eszközeivel. Lásuk először az utóbbit, hogy így közelebb juthassunk az előbbihez, a lényegesebbhez.

A zeneművészet elméleti részét a képzelhető legjobb tudta. A zene-kar valamennyi hangszerét nemcsak ismerte, hanem rajtok kifogástalanul játszani is tudott. Ez nyújtott neki módot arra, hogy minden hangszert a maga helyén és úgy alkalmazzon, amint az legjobban érvényesülhet. A zongorán, hegedűn és violán virtuos volt, de a hangszerék közül csak a zongorán játszott nyilvánosan, mert csupán ezt tartotta alkalmasnak arra, hogy minden más támaszték nélkül, teljesen önállóan szerepeljen. Ez emberi hangot nem kevésbé ismerte. Annak idején az énekesek és énekesnők sokszor panaszkodtak, hogy szerzeményei nem alkalmasak az éneklésre. Ennek a

magyarázata az, hogy abban az időben az olasz opera hagyományainak hatása alatt az énekesek csak azt tartották jónak, amiben hangjuk érzéki hatását érvényesíthették. Az ugynevezett „bel canto” volt divatban. Beethoven ezzel szakított. Ő előtte az emberi hang éppen olyan hangszer, más szóval eszköz volt, mint a zenekar többi hangszere. — Ezek között pedig nem ismert rangkülönbséget. Mindenkitől csak azt kívánta, hogy a maga helyén és idejében érvényesüljön úgy, amint azt a zenemű tökéletes előadása megköveteli. Természetes, hogy ez a lefogás azoknak az énekeseknek, akik a saját magok képességeit akarták mindenáron csillogtatni, nem igen tetszhetett. Innen származtak a panaszkok. Ő azonban az efélékre mindössze egy kérdéssel felelt: „El tudja-e énekelni, vagy nem?” És amikor azt a feleletet kapta, hogy: „Tudni tudnám, de...” „Semmi de — válaszolt —, ha tudja, akkor lehetséges, ha pedig lehetséges, akkor jól is van”. Lehetetlen nem kívánt senkitől soha. Hogy könnyű-e, nehéz-e valami, azzal meg nem törődött. Mert ő mindent, a zenekart, az énekeseket, sőt önmagát is, csak a magasabb cél, a költői eszme kifejezése érdekében hűséges szolgálatot tevőknek tekintette. — Erre a szolgálatra kötelezett mindenkit.

Hogy elméleti tudása milyen tökéletes volt, legjobban megvilágítja egy példa. Mikor első zongoraverseny darabját elő akarta adatni, a főpróba előtt még nem volt kész az utolsó tétellel. Akkor nap az egészsége sem állott a legjobb állapotban, de azért dolgozni kellett, mert már az előadás napja is ki volt tűzve. Betegen, lázas sietséggel írta szobájában a partitúrát. Amint egy oldallal készen volt, a szomszéd szobában négy másoló írta ki belőle az egyes hangszeres részeit. Másnap volt a főpróba. Amint elhöz kezdeni akartak, észre vették, hogy a zongora egy félhanggal mélyebben áll a fuvó hangszereknél. Az áthangolásra már idő nem lévén, Beethoven leült a zongorához és eljátszotta az egész C-dúr concertot egy félhanggal magasabban, transponálva Cis-dúrba, minden előkészület nélkül.

Ez a minden tekintetben teljes elméleti és gyakorlati tudás szolgáltathatta csupán az eszközöket ahhoz, hogy szerzeményeiben a saját egyéniségét, vagy helyesebben az egyéniségéből fakadó zenei gondolatokat a képzelhető leghívebben kifejezhesse. Milyen volt ez az egyéniség?

Beethoven természetimádó, emberszerető, az egész mindenséget áhitattal átélt, mélyen vallásos érzésű, erőlesen vidám lelkű ember volt. Képelete átfogja a természet minden részletét, az égboltozatot felhível, csillagaival, napfényével és zivatarával és a nap-

rendszerünkön túl levő összes világokkal úgy, mint a földön mutatkozó életjelenségeivel, a termő földdel, az égbe törő sziklakkal és völgyekkel, az óceánnal, a folyókkal, patakokkal és forrásaikkal, a rétekkel, erdőségekkel, virágos kertekkel s az ezekben élő mindennemű lények tömegével. Az embert pedig úgy tekinti, mint a természet leg-tökéletesebb alkotását. Egyformán érdekli örömei, fájdalmai, reményei, törekvései, küzdelmei, mindennemű érzelmi és gondolatai. Ezt a keltőt, a nagy természetet és az embert minden vonatkozásban a leg-szorosabb összefüggésben állónak ismeri fel. És ezeknek a nagyszerű összefüggéseknek az átérzéséből ered egy mély vallásossága, mint emberszeretete. Látva, hogy a természetben az állandó mozgás, állandó változás, más szóval az erők szüntelen egymásra hatása nem egyéb, mint maga az egyetemes élet, az ember hívatalát is az állandó küzdelem, a lankadatlan tevékenységben ismeri fel. Ennek a tevékenységnek pedig az igaz emberben a tökéletesedés felé kell vezetnie. Az ember egész életén át nehéz, akadályokkal megrakott, veszélyes, sokszor tévutakra vezető ösvényen vándorol. De kötelessége felismerni a tévedéseket és visszatérni az igaz utra, mely végre is elvezéri őt ahhoz a célhoz, melyet nem ismer ugyan, de amely számára Isten által küldetett. Fbben az Istenbe vetett bizalmas hitben kell vándorlását megtennie és a maga részéről is az ismeretlen cél elérésére törekednie. Ebből a világnézetből értjük meg a Beethoven vallásosságának a velejét, de egyáltalán egyéniségének a lényegét is, melyet leg-ridebben ezzel a szóval lehet jellemezni: energia. Vagyis a fáradhatatlan törekvés a tökéletesedés felé.

Ami a vallásosságot illeti, ez olyan lényeges alkotórésze a Beethoven egyéniségének, hogy nem hagyható bővebb magyarázat nélkül. Az eddig mondottakból is megérthető, hogy nem volt dogmakövető. Szabadon vizsgálódó szellemének tevékenysége utján jutott el az Isten fogalmához. Születésénél fogva a katolikus egyház kötelekébe tartozott. Itt számos egyházi jellegű művet, miséket, chorálokat, oratóriumot. Kétségtelen, hogy a legteljesebb jóakarattal foglalkozott ezekkel, de az is bizonyos, hogy soha sem lett belőlök az, amit megrendelői óhajtottak. Általában „világiasoknak” találták e műveket, ami természetes is, mert minden igyekezete mellett sem volt képes a szigorú liturgikus formák között megmaradni. Szabadságimádó lelkülete munkaközben elragadta és így írta azt, amit a szíve, az érzése diktált. Gyönyörűek ezek a művek, melyek vallásos érzés tükröződik bennök, de viszont egyházi célokra igen nehezen, vagy éppen nem alkalmasak. Legnagyobb ilyen munkája a Missa

salemnis (Unnapi mise), melyben mély, hitét Istenben és rendíthetetlen bizalmát a megváltásban a legmagasabban fejezi ki, egyáltalában nem is adható elő a templomi szertartás keretében és csak hangversenytermekben hallható.

Mindamellett nem mondanám, hogy vallásos érzése minden tekintetben egyéni lett volna. Ha szabad így kifejezni magunkat, volt dogmája neki is, de ez aztán igazán a legősregibbek és legáltalánosabbak közé tartozott. Iróasztala fölött díszesen berámázva függött a falon a Neitha, egyiptomi istennő templomának két felirata, mely így szól:

I. Én vagyok a mindenütt jelenvaló. Én vagyok ami volt, ami van és ami lesz. Halandó ember nem lebbentheti fel fátyolomat soha.

II. Ő az egyetlen, aki önmagától van és ezen Egyentől származik minden, ami él.

Világos, hogy az ilyen alapozású vallásosság nem nagyon tetszhetett a bécsi mult századeleji reakciós társadalmak és nem csodálható, ha akadnak olyan vakbuzgók, akik istentagadással is megvádolták. De azért nem kell hinnünk, hogy mint elátkozott szabadgondolkodó egészen magára lett volna hagyatva. A legmagasabb főúri körök kiváló egyéniségei megértették egy őt magát, mint művészetét és barátságos viszonyt tartottak fenn vele. Ilyenek voltak: Rudolf főherceg, Liechtenovszky és Liechtenstein hercegnők, Keglevich, Erdődy, Browne, Waldstein, Brunswick grófok és grófnők és még mások is számosan. Látható, hogy a társasága nem volt éppen rossz.

Ami másik főjellemvonását, a lélek energiáját illeti, ez vallásos kedélyének természetes folyománya. Az ember feladata, hogy a földi vándorlása közben felmerülő akadályokat, nehézségeket, fájdalmakat, csalódásokat és csapásokat fogadja erős szívvel és ne engedje magát általok leveretni. Mindez ne szolgáljon másra, mint újabb erő-kifejezésekre. Egész sereg műve tanuskodik erről a gondolatmenetről. Csak egy pár legismertebb mutatok rá. Az ugynevezett pathétique Sonata első tételében komor akkordok és félbeszakadó dallam töredékek után egyszerre felhangzik a nagytrófi ifjú férfi elszánt akarása. Három teljes oktáván át hullámzó melódia érzékíti meg ezt a nagy nekilendülést. A második tételben a sikertelen küzdelem fölött érzett fájdalom és levertség nyilatkozik meg. De ez csak addig tart, míg a csüggedt erő ismét össze szedi magát és a harmadik tétel diadallal hirdeti azt az örömet, amit a küzdelem újra felvétele szerez. Az ismeretes Cis-moll szonáta első tételében a Guinardi Giulia grófnő iránt érzett imádatszerű első szerelem hangjai szólnak meg. A második tétel az örökre elválás fájdalmát ecseteli, végül egész a két-

nem állott a két városi bérfház, legalább e szűk utca elejét fővárosiassá téve, a maga boulevard-építészeti stílusával. A két ház helyén nyitott áruhelyen kínálták portékájukat a mézárások és más husárusok. Az Aron-féle szeszkereskedés azonban ugyanazon a helyen állott, ahol ma is megtalálható.

Ez a „pálinkás bolt” esalta ide a város minden részéből a mult század utolsó évtizedének minden rangú csavargói — t. Ez a hozsuzu nyaku pálinkás üvegekben, u. n. „kortyoló”-kban kiszolgáltattott reszegítő és torok-köszörülő ital a legerősebb szeszből állott, csupán vízzel felkeverve.

Megboldogult Kocsis bácsi volt az Aron-bolt üzletvezetője. — Pethes Imrénének, a Nemzeti Színház kiváló művészenek későbbi apósa, akinek Etel leánya, mint szubrett-primadonna működött a vidéken s a debreceni színpadon is.

Kocsis bácsi tudott egyedül vasfegyelmet tartani a boltot időnként elözönlő csirkefogók közt, akik a vásárló gazdasszonyok csomagjait, — pulykát, libát, dinnyét

kosárszámra — szállították haza. de kaphatók voltak minden rövid ideig tartó erősebb testi munkára is. Fát szilánkolni, vizet hordani, szemetet eltüntetni stb. igen alkalmasak valának. Akkor még nem volt vízvezeték s utcai kutak körül szövdöttek, különösen esti idők táján, a csavargó-szerelmek.

A rendőrség feje, Boczkó Sámuel, a mai Simonffy-utca elejét jelölte ki szabad tartózkodási helyül a számukra s itt is állottak sorfalat, jó szerencsájukat várva, félíg részegen és soha se egész józanon. A holt-részeket innen cibálták be a rendőrök a város-háza keleti épületrésze alatt levő börtönbe, hogy azután bizonyos napokig, vagy hetekig is, ingyen munkát végezzenek, rendőri felügyelet alatt, a „tekintetes” hatóságoknak... De éltető eleműkhöz, a pálinkához még a büntető-idő alatt is hozzájuthattak kisérő rendőrök bizonyos „hallgatolagos” belegegyezése révén. Így ugyanis jobb kedvvel végezték a robot-munkát.

Mindég volt pálinkára való pénzük, mert az u. n. „rendes házak”-nál, ahol már apróbb szolgáltatásuk révén ósmerték őket, ne-

hány krajeár „a-contót”, előleget is kaptak, vagy koldultak. Így szerették be ócska ruhájukat, cipőjüket s rongyos fehérneműjüket is.

Ezeknek a csavargóknak három kimagasló alakja volt: Orvos Gyurka, Szentkuthy Árpád és Székely Gyula.

A két előbbi színész-gyerek volt. Orvos Gyurkáról az anyja, különben egyik jómódú debreceni koros máros felesége, — valamilyen kiszolgáló leány a koresmában — eskü alatt vallotta, hogy Gyurka apja a híres Lendvay színész család egyik legkiválóbbja. Sok baja is volt a koresmáros párnak Gyurkával, aki odajárt zsarolni őket, különösen és titokban az anyját.

Szentkuthy Árpád, a híres beszélistája: Szentkuthy Mihály fia volt, aki mint kapitány került haza a szabadságharcból s Debrecenben a híres színházi indendatura alatt működött, hatalmas hangjával nagy hirre tette szert az egész országban. Árpád fia itt született Debrecenben s keresztapja az akkori városi főjegyző volt.

Keresztapának több kellemetlensége alig akadt a lezüllött ke-

resztfiával, mint a főjegyző urnak, aki a lakásán levő dolgozószobája bejárójára végül is vasajtót eszmáltatott, melyet Miska hajdu, mintegy kerub őrzött... A városházára meg volt tiltva Árpádnak a felmenetel s ez irányban mindenik kapuor ki volt oktatva. De Árpád azért mégis fellopako-

dott a mellék-kapukon néha. A harmadik jómódú Székely Gyula volt, csavargó nyelvein a „Tanító”. Mert tényleg tanító volt valamilyen az ispotálytéri iskolában. Anyjának házacska, földje volt az u. n. Liba-kertben. Segéd-tanító volt Székely, akit azonban, mielőtt megszerezte volna az oklevelét, besoroztak katonának s elkerült Boszniába. Mint segéd-tanító, egyik uricsaládnál volt u. n. házinevelő, aki egy szobában lakott a gondjaira bízott urfival.

Mikor először került bajba Székely Gyula, akit akkor még a rendőrség nem ismert, erre az időközben emberré lett „urfi”-ra hi-vatkozott Végh Gyula kerületi kapitány (akkor még rendőrségi kerületek voltak) előtt, mint személy azonosságát igazoló tanura.

Meg is jelent az egykori urti, de

ségbeejtő lemondáshoz jutva el. De az utolsó tétel már a férfiaságát visszanyert ember lelki világát rajzolja. A „presto con fuoco” viharos hangadatokból kiérezzük az elszánt küzdelmet, mely leveretve sem lankad, újra, meg újra erőre kap, hogy végül diadalmaskodjék. A IX. Szinfonia egész első felében a legmélyebb világfájdalom, céltalan küzdelem, meddő erőfeszítések és végül a lemondó kétségbeesés hangjaival találkozunk. Már szinte teljesen lever és eltompít a zenekar, mikor egyszerre megszólal a megváltozott emberi hang, mely visszautasítja a kétségbeesést, az életörömet, a teljes férfi és női kar hatalmas harsogja az egész emberiséget átölelő örök szeretet dicsően. Lehetne hasonló példát számlálni idézni igazolását annak, hogy a Beethoven lelki világa nem volt olyan komor és vigasztalan, mint ahogy azt legtöbb felületes vizsgálója leírja, hanem nagy komolysága mellett minden ízében tevékeny, férfias és ennél fogva alapjában véve derült is. Természetes, hogy ez a derültség nem a léha élvezetélhajászó tömegember gondtalan vitámsága, hanem a magas szárnyalású nemes lélek öntudata, mely az élet örömet és tartalmát a tevékenységben találja fel. Hogy emellett alkalmasan a legboldogságosabb tréfák és a nyers komikum iránt is volt érzéke, erről megint számos műve tanuskodik. Legismertebb ezek között a „Rondo capriccioso”, mely azt rajzolja, hogy egy embernek a szobájában elgurult egy garasa, keresi minden zugban, de nem találja sehohé és fölött éktelen dühbe gurul.

Az előadottakkal azt akartam kimutatni, hogy a Beethoven lelki élete és zenéje szorosan és elválaszthatatlanul kapcsolódott össze. Ebből következik már most, hogy az ő zenéjében minden egyes hangjegyek, jelnek, pauzának, hangnak vagy hangszernek megvan a maga jelentősége. Elhagyni belőle, például könnyíteni rajta, nem lehet, mert minden eféle kísérlet valami lényegeset venne el belőle és így megcsönkítaná. De hozzá tenni sem lehet semmit, mert Beethoven mindent bele tett, amit mondani akart. Az ő műveit el kell fogadni úgy, a mint vannak. Előadni lehet őket jobban vagy rosszabbul, ez végre is az előadók képességeitől függ. De a cél sohasem lehet más, mint gondos szeretettel megkeresni bennük, amit szerzőjük belejók tett és feltárni azt minél hűbben.

Még egy pár szót a Beethoven dallamvezetéséről. Voltak és vannak ma is, sajnos, elég sokan, akik azt állítják, hogy művei nem dallamosak. Az ilyenek csak saját lelki szegénységüket árulják el. Mert nem élt még zeneszerző, akinek dallambősége, különösen változatlanság tekintetében, az övét csak

meg is közelítette volna. Persze, ez a dallam nem olyan egyszerű, mint egy népdalé, vagy táncdarabé. Itt ő éfélet is sokat, hiszen élnie kellett. De nem ezekben nyilatkozik meg az ő lelki egyénisége, hanem azon műveiben, melyekben az összes rendelkezésére álló eszközöket, az emberi hangot úgy, mint a hangszereket, a magasabb költői gondolat szolgálatába állítva, szóllaltatja meg. Ilyenkor dallama nem marad az emberi hang határai között, hanem átfogja a hangok egész birodalmát, mindig és mindenütt azt a hangszert szóllaltatva meg, a melyikre éppen szüksége van. Ezért műveinek élvezete figyelmet és odaadást kíván. Nem valami magasabb szakképzettséget, vagy hozzáértést, hanem csak jóakaratot. Így aztán egy-egy művének meghallgatása nem felületes szórakozás, hanem valóságos lelki élmény lesz. Megközelíthető ez mindenki által, ha nem sajnál egy kis odaadó figyelmet. Mert ezek a dallamok, ha talán eleinte némelyeknek szokatlannak is, mindig szépek, természetesen és jellegzetesen. Kétségtelen, hogy nagyon sok fordul meg az előadókban is. Az ő kötelességük a hangok tömegéből kiemelni azt a vezető szót, mely a dallamot adja s melyhez képest a többinek meg kell elegendni a színezés, az aláfestés feladatával.

Volna még mondanivalóm nagyon sok. De időm ki van szabva. Ha sikerült erről az óriás szellemről csak némileg is hű vázlatot adnom, bőségesen megkapom a jutalmamat. Ezért nem folytatom tovább fejtegetéseimet, csupán a ma előadandó műveket akarom még néhány szóval ismertetni.

Az első szinfonia nagy zenekarra, Beethoven 21-ik műve, tehát munkásságának még első időszakából való. Már ebben világosan mutatja, hogy új utakon jár. Az őt megelőző szerzőknél, még Mozartnál is, a klarinét és obol egymást helyettesítették a zenekarban. Beethoven volt az első, ki ezt nem tartta, mert mindkét hangszernek más színezetű hangja lévén, mindenkinek megvan a maga külön feladata, tehát nem cserélhetők fel egymással. Ez a reform azonban a csekélyebb jelentőségű. Fontosabb az, hogy az egész mű nem csupán a hangok és dallamok érzékelő játéka, hanem már öntudatos költői alkotás. Az első tétel méltóságosan komoly bevezetése után megszólalnak a cselekvés, a küzdelemre szomjázó hős lelki világot jelző hangok. Először halkán, de erőlesen, azután több és több hangszert alkalmazva, mindig fokozottabb erővel és teljességgel, míg végül a vonósok, fa- és rézfúvók harmas kara utjongó lelkesedéssel fejezi be a tételt. A második tétel sejtelmesen ünnepélyes dallama nyugodt mozgásával emelkedett hangulatot tükröz vissza. A harmadik tétel leheltszerű friss,

könnyed lebegés, mint egy alig felserdült gondtalan fiatal leány tánc. Az utolsó tételben a hegedű unisono mind hosszabbra fejlődő futamai vezetnek be, hogy a költő életörömet vidám hangjaiba menjenek át.

Az Es-du Concerto a legragyogóbb Beethoven összes e nemű művei között. Munkásságának fénykorából való. A zenekar bevezető akkordjai után a zongora mindjárt, mint a helyzet ura, mutatkozik be. Ő képviseli a vezető eszmét, ő a hatalmas ur, kinek a zenekar összes hangszerei szolgálatába állanak és hozzá alkalmazkodnak. Az erős és hatalmas egyéniség széles jó kedvét tolmácsolja minden hang. A második tételben az első viharos csapongásai után jöleső nyugalom nyilatkozik meg. A zongora gyöngéden, ábrándosan játszik bele a zenekar dallamába. Az utolsó tétel pedig a legféltetlenebb jókedv tözódása. Különösen figyelemre méltó benne a ritmus merész, azelőtt még sem kísérelt szokellése, mely a darab végéig lankadatlan erővel érvényesül.

A Goethe Egmont tragédiájához írott Nyitány a harmadik előadandó darab. Szintén az alkotások korából való. Mintegy vázlatosan adja a színdarabban történéseket. Így először Hollandia elnyomott népeinek szenvedéseit, azután a szabadsághős Egmont küzdelmeit és bukását, mely azonban végül is a szabadság d'adalánhoz vezet. Ez utóbbi gondolatot a rézfúvók felriadó harsogása feledhetetlenné teszi minden fogékony szív és lélek számára.

Nagyjában ezek volnának az előadandó művek alapeszméi. De helytelen lenne úgy fogni fel a kérdést, amint azt számosan gondolják, hogy nevezetesen Beethoven egyik vagy másik dallama, akkordja, ritmusa vagy hangszereit, szóval zenei eszközeit valamely, szavakkal kifejezhető gondolatot vagy eseményt akarnának előadni. Ellenkezőleg, éppen azt fejezik ki zenével, amit a beszéd, vagy írás határain túl van. Olyanformán képzelendő a dolog, hogy a zeneszerzőben valamely behatás folytán bizonyos képzetek, zenei gondolatok keletkeznek és művében ezeket tárja fel a saját eszközei útján. Röviden: kifejezi zenével azt, ami szavakkal világosan ki nem fejezhető.

Az emberi nemnek nemcsak nagy tettekre, hanem nagyszerű példákra is szüksége van, hogy a serdülő ivadék, maga előtt látva a férfiu, kinek követésére magát gyöngének érzi, fölfelé tekinteni, nemes célokért lelkesedni, nekik áldozni tanuljon s kint ezt tehetjük, annak napjai nem hasztalan folytak el.

B. Eötvös József.

a toprongyos, tipikus csavargóban nem ismert rá egykori nevelőjére. — En bizony nem ismerem. Mondja meg kicsoda? — szölt az illető.

— „Infandum jubes renovare dolorem”, — idézte az együtt tanult Virgiliusból a toprongyos csavargó... („Mely sebeket szakgatsz fel...” stb.)

És az egykori növendék meglepetve ismerte fel egykori tanítóját.

Hát ez a három csirkefogó gondot okozott a debreceni közbiztonságnak, bár lopásra, rablásra, kifosztogató utonállásra sohasem velenedtek. A törvényszéken ritkán akadt dolguk, akkor is verekedésért — egymás közt — leginkább.

Mert Orvos Gyurka híres verekedő volt. Hatalmas robusztus termetű, aki mindenkor szívesen állt a gyengébbek pártjára.

Egyszer egy vándor-cirkusz igazgató birkózást rendezett. Orvos Gyurkával megállapodott, 5 pengő lefizetése mellett, hogy a cirkusz birkózóbajnokától földhöz engedni vágatni magát.

Orvos Gyurka állotta is a kikötést az első este. De mikor ugyan-

olyan feltételek mellett másnap megismételték a birkózást, a bajnok véletlenül gyomor-szájon találta rugni Gyurkát. A csavargó epéjét előntötte a mérge s dühében megfedkezve a megállapodásról, úgy földhöz teremtette a világ bajnokot, hogy ott maradt fekvé, félig holtan. Ugy kellett fellecsólni.

A közönség meg zúgva követelte, hogy a maszlag-díjút kikötött 100 pengőt (de nagy pénz volt az akkor!) fizessék ki Orvos Gyurkának. Gyurka azután a cirkusz-istállóban titokban kiegyezett az igazgatóval tíz forintba, meg abba a nadrágba, amit a birkózásra kölcsön kapott.

Szentkuthy Árpád sem keveredett kriminális pörbe, sőt a büd-szentmihályi rablógyilkosság vizsgálataánál mint a bíróság besugója működött, anélkül azonban, hogy elfogadható terhelő adatokat tudott volna szolgáltatni a gyanúsítottakra.

Székelly Gyula meg éppen csak rendőri büntetésekkel élte le elég hosszú életét. Tanította közben betűvetésre, olvasásra a csavargó-családok maszatos gyermekeit s

előadásokat tartott a kurta kore-makban a mennydörgéssről, vilámlásról, latin szavakat keverve beszédébe.

Mindenik a pálinka áldozata lett, mely megölte őket...

*
Langyos fuvallatú nyári éjszákán, a zenés kávéházak cigányzenekarának Apacs-nótáját hallgatva, nekünk régieknek — akik meg itt hurocoljuk a megváltozott idők életerhető öreg vállainkon — eszünkbe jutnak az egykori csavargó-világ közismert debreceni alakjai.

Akik nem raboltak, gyilkoltak, mint a mostani apacsok, modern csavargók egy része, nem törtek fel boltokat, nem fosztogatták ki a járókelőket. Csak kellemetlenkedtek, koldultak, hogy megszerzhessék a mindennapi pálinkát átkos szenvedélyüknek s akik csak abban hasonlíthatók mai, késői utódjaikhoz, hogy néhány napján alaposan elverték az aszszonyait...

De hát, hogy mondja az apacsnóta:

— Ha megversz is imádlak én! Te drága rossz apacslegény...

Debreczenről—Debreczennek

Üdvözlét a nemes város ifju vendégeinek, akik a szent lélek ünnepe a jövő reményét és ígértét hozták magukkal. Minden ifjuság ígért és remény; de a cserkészek serege a legszűb és legbiztatóbb valamennyi között. A szentlélek lovagjai ők, megújított ideálok harcosai és szeretet nem lehet elég meleg, megértés eléggé méltányoló, támogatás kellőképpen buzgó, hogy lörekevéseiket elősegítse. Új és a mai-nál boldogabb emberek lognak soraik közül kikerülni, ha igazi talajára talál bennük az eszme, a cserkész-ideál, a legszebb, legélembib az utolsó ötven év nagy gondolatai között. Szép, bár nem új; mert nem kíván egy szóval sem többet, vagy mást, mint ama Megfeszített, akinek ígéréte ma beteljesült. Új benne csupán a mód, amellyel e krisztusi életre nevel, vezet és megtart az uton. Emberi, mert bár messze, isteni ideál lebeg szeméi előtt, mégis a földön áll szilárdan és biztosan és nem tétlenül szemlélődő remetéket, hanem hus-vér emberi életelő katonákat regatul soraik közé. Boldog ifju nemzedék, amelynek gyermek és ifju évei a cserkészet új lovagrendjében teljen el; boldog eljövendő idők, amikor ez a nemzedék váltja majd fel a mai, amikor beteljesülhet minden reménye és ígéréte a mának. Üdvözlét és hála a mai ünnepeért azoknak, akik életre varázsolták: üdvözlét és hála a szentlélek lovagok mestereinek: áldás munkájukra a jövőben, hogy résen lehessenek, ha veszély fenyegeti még meg nem edzett palántájukat. Ügyeljenek, hogy a „cserkész” lökéletes embert jelenten mindenha: nem szigoruan zártkörű páholy állig begombolkozott tagját, hanem a megértő, mindenek fölött álló nemes lelket, aki nemességét nem félti a viharoktól és kísértésektől sem, hanem szűkebb kis körben kívül is mer és tud hatni, terjeszti az eszmét, messze sugározza a fényt sötét tömegekbe. Ügyeljenek, hogy felszínes napi eszmék szolgálatába ne hajthassák a cserkészetet! Órizzék meg a szentlélek lovagjai számára a mesék hűvös hangulatát, a „játék” érzetét, ne tegyék tulságos komolykodással unott iskolai melléktaggyvá a cserkész-foglalkozást. Órizzék meg bennük a gyermek-kedélyt és még a legizzóbb irredenta-hazaszeretet nevében se szavaljanak verset, amely arra buzdít, hogy „gyűlöljünk tovább” — mint egyik iskolánk ünnepélyen történt. Értessék meg, hogy a hazaszeretet soha, soha sem lehet gyűlölet, mert a szeretet nem ismerheti a gyűlöletet; és higyjék el, hogy ez a pár tanács szívből fakadó szeretettel száll feléjük és nem is annyira tanács akar lenni, mint hit, hogy ilyenek azok az ifju leventék, akiket köszöntsön ismételen ölelő öröm és buzgó szeretet a nemes város falai között. On dy.

Habár az emberi véges erő nem képes is a tökéletesség culminációját elérni, minthogy minden, ami halandóknak műve, magán hordja a tökéletlenség bélyegét, annyi csakugyan igaz, hogy azon törvényhozás felel meg leginkább kötelességének, mely a főcélhoz leginkább közelíti s azon törvények a legjobb-bak, melyek anélkül, hogy valakinek sérthetetlen természeti jussait feldolnák, legtöbb polgárt boldogítanak.

Deák Ferenc.

Felfedező uton.

A városi múzeum.

III.

A városi múzeumban tizenkilenc év alatt összegyűlt anyag közszemlére bocsátott része három fő csoportra oszlik: történeti, néprajzi és művészeti, vagyis képtári osztályra. Valamennyi tárgyat lehetetlen kiállítani, nemcsak a hely szűk volta miatt, amiért csaknem minden nagy és kis múzeum panaszkodik, hanem egyes tárgyak, sőt egész anyagcsoportok természetü miatt is. De nem is célszerű kiállítani az egész anyagot, még a hely bővsége mellett sem: mert az ilyen eljárás hamarosan túlszűfolttságot okoz, a mi megnehezíti az áttekintést: végre pedig unalmassá teszi, minden gazdagsága ellenére is, az egész múzeumot. Az a múzeumi vezetőség jár el leghelyesebben, amelyik minél sürűbben mutat a látogatóknak új, még új, még ismeretlen muzeális anyagot. Természetes, hogy ehhez a váltakozó rendszerhez megfelelő felszerelés (butorzat) és tágas raktári helyiségen kívül legalább egy tartalékkerem szükséges. — Reméljük, hogy a Déri-múzeum épületében ezt a felújító rendszert gyakran alkalmazva, állandósítani tudjuk.

Arra a kérdésre akarunk megfelelni végül: mik vannak tehát Debrecen városi múzeumban? Legalább is mik a legérdekesebb, figyelemre leginkább méltó tárgyak benne?

A feleletet az első főcsoportnál, a történeti osztálynál kezdvén, az őskori kultúrák közül, az újabb kőkör és a réa következő bronzkor anyagilag legjobban van képviselve leletek által, melyekből megrajzolhatjuk magunknak a három-négyezer év előtt ezen a földön szerinti dőlő tájon is meglehetősen ősember műveltségi állapotát, életmódját. A régebbi kőkorszak, a paleolitikus embernek semmi nyoma nem mutatkozik még Debrecen környékén. Azok a kovaszilánkok, amelyek a múlt század hetvenes éveiben Szantay Aladár és Kovács János tanár az Atkos-földön Romer Floris biztatására kezdtek gyűjteni, azok a patintint kőeszközök is, vakaró- és késszerű pengék, kisebb-nagyobb obsidián kőmunkák, melyek azóta a kollégium régiségtárában és a mi múzeumban szép számmal összegyűltek, részint Debrecen határából, részint a szomszédságból, kétségtelenül a neolitikus emlékek, mert gyakran újabb kő- és bronzkori tárgyak kíséretében találhatók; bizonyosságul annak, hogy a legősibb kultúrában kifejtett technikák és formák a következő kultúrákban is fennmaradtak.

Néhány paleolitikus, patintással, ütögetéssel készült késpenge, vagy karó ugyan múzeumban is látható; ezek azonban a nemzeti múzeumból kerültek hozzánk, csere útján; oda pedig a délfrancia Dordogne-ből, mint Magdalenien típusú kőeszközök, amelyekkel a jégkor-szak ősemberé barmulatos naturalista és sematikus ábrázolásait a barlangok falaira véste, mammoth és rénszarvasgancsból kifaragta.

Saját gyűjtőterületünkről származott kő- és csonteszközök vagy szörványos leletek Debrecen határában úgy homokos, mint agyagtalajú részéből, meg számos környékbeli községből; vagy próba- és rendszeres ásások eredménye, amellyel a Tócmelléki, a hortobágyi, porosz-lópusztai, sámsoni, halápi, egykei, andaházi egyrétegű őstetelek, különösen pedig a korogvi Kádártemetője és a herpályi Földvár nevű terramare-szerű őstetelek jutalmazták fáradságunkat. A Kádár temetőjének és a Földvárnak felrakása, zárványának elhelyezkedése, anyaga, kidolgozása, díszítése különösen rávilágít a Debrecen környékén élt, már a fémkorszaki műveltséghez közeledő neolitikus-ősember életmódjára.

Az átmeneti idő, a rézkorszak emlékei a Hortobágyon, a Tócnál, Nádudvaron, Hadházon szörványosan találhatók azonosítva. — Talán ugyan-ezen átmeneti időnek emlékei lehetnek azok a sírhalmok is, amelyek

ben múzeumban csupán félig zsugorított csontvázakat talált; hanyatló, de felhuzott lábakkal. Ez a félig zsugorítás, szerszám-, fegyver-, ékszer-, edénymellékletek teljes hiánya különbözteti meg ezen hatalmas leletek között a neolitikus-ősember zsugorított vagy guggoló tetemeket, csont- és kőeszközöket tartalmazó síjaitól. De jellemzi a csontokon és a csontvázokon kívül kisebb-nagyobb mennyiségben észlelhető vörösfesték (vasoxyd), mely az élő test ki-festésének szokására enged következtetni; jellemzi még néha a tetem fölött és alatt jelentkező lenyomata színesen színezett lepleknek, tákaróknak. Hyen leletek között lártam fel szepespusztai névtelen halomban, a Hortobágyon, a papegyházi erdő mellett, a Pipás nevű kis halmokban, a Ludas laponyagban, az ohati Dunahalomban, legutóbb a Halász-laponyagok egyikében; jóval előbb a sárrétudvari hatalmas Balázshalomban.

Bronzkori leleteink számára névze ugyan nem tekinthetnek a jóval régebbi keletkezésű és lelőhelyekben gazdag gyűjtőterülettel bíró szabolcsi Józsa-múzeum bronzkori emlékeivel, főképp bronztárgyaival. De szerencsések voltunk mi is megszerelni néhány olyan bronzkincs, mely bármely nagy múzeumnak díszét és büszkeségét alkotná. Talán nem egészen a véletlen műve, hogy az a nyolc vagy kilenc ugynevezett raktárlelet (depot-lelet), mely múzeumban megnyitása után ezideig egészben vagy részben birtokunkba került; ugyancsak a Nyírről származik, erről a szomszédos területéről, mely a nagyszerűen felvirágozott magyarországi bronzkultúrának központja lehetett. Sámsonból három ilyen depot-leletet őrzünk. Egy kivételével kettőt csaknem hiánytalanul. Valamennyi elrejtett családi kincs lehetett; de talán az egyik, mely ritkaságában menő, gyönyörű bronzkardból és különböző alakú tizenkét esakányfokosból állott, sajátosság elhelyezéséből következtetve, a megbántott, haragvó istenek kiengesztelésére adott áldozata volt egy gazdag törzsfőnöknek, vagy egész törzsnek? A hadházi Poroszló-pusztáról, Ermihályfalváról, Érkesteréből, Téglástól valók többi depot-leleteink; fegyverek és szerszámok, köztük a földmívelés meghonosodását sejtető sarkok is. A nyíregyházi múzeumban őrzött s vándor bronzműves elrejtett hagyatékát alkotó szennyespusztai nagy leletek legértékesebb darabja, egy terebélyes díszített bronzfazék múzeumban tulajdona. Érdekessége, beese kettős azáltal, hogy a világhírű hajdubószörményi-szentgyörgypusztai kincshez (két tucatnyi kardhoz, sisakhoz) tartozó fazékhoz meglepő módon hasonló; csak hogy a mi nagyobb, mint a nemzeti múzeumé. Még Lőkövics Arthur vásárolt Hosszupályiból egy nagy bronzpléh fazekat, melyről csak mostanában tudtuk meg, hogy az ottani Szántory-birtok többed magával találták volt. Tehát ez is depot-lelet tartozéka.

Lőkövics Arthur adományából néhány erdélyi bronzraktárlelet egészíti ki — összehasonlítva anyagként — bronzkori emlékeinket. Legnevezetesebb a csikszentkirályi 27. a sírfalvai 44 darabban. A csikszentkirályi lelet kettős guzsu nagy bronzbográcsával, füles bronztányérjaival és hosszonyelű bronzserpenyőjével együtt az e korbéli bronzedényeink száma tizenegy; — a történelmi Magyarország vidéki múzeumaik közül ezt a számot csak Nyíregyháza közelíti meg.

Óskori lakóhelyek, urnatemetők, véletlenül avagy ásások során számos érc- és agyagművel gyarapították múzeumban bronzkori anyagát. Különösen kiadósak voltak az egykei és a hajdubagosi urnatemetőkben végzett ásataink, ahonnan vékony nagyságu, olykor szépen díszített hatalmas urnáknak egész tömege jutott gyűjteményünkbe. Említésre méltó bronzkori lelőhelyeink még a halápi Meneser- és Magyar-féle kaszáló; külső Ohat, Debrecen város sámsoni majorsági földje.

A régebbi és újabb vaskor — Hallstatti és La Tène — emlékei gyereken kerültek még eddig múzeumban. Kevés az is, amit a Kr. e. első évezred utolsó két harmadában vagy utolsó felében a Szamos, Tisza, Maros közén lakott népek hagyatékából a kollégiumi régiségár, a szabolcsi- és a Nemzeti múzeumok felmutathatnak. — A mi tájkunkon a bronzkori műveltség akkor virágzott legszebben, amikor a Dunántulon a hallstatti izlést kezdték már háttérbe szorítani a nyugatról terjedő La Tène főnállá, amelyek a tisztántúli nagy síkságon a szkitált keletről hozott, szintén vaskultúrájával találak szembe magukat, a Kr. e. VII—IV. század között. Nálunk aligha is van több hallstatti régiség saját gyűjtőterületünkről, mint összetört hólyagos karperecek Parlagh-pusztáról és Hajdudorog környékéről. Készen kívül szkita emlékek egy nyeltes bronztűkör, bekarcolt alakokkal és egy bronz lándzsa; mindkettő hajdubószörményi lelet. Elhamarkodás volna, ha a La Tène izlésű tárgyaknak nálunk nagyobb számával előfordulásából arra akarnánk következtetni, hogy a mai Debrecen környékén abban az időben nem szkíták tanyáztak, hanem valamely keltáforrás. Ezen fölfevés mellett még az sem eléggé súlyos érv, hogy vidékünkön elvéve barbár ezüst pénzek is kerülnek felszínre. Mi is tudunk mutatni néhány darabot ezekből a görög pénzeket utánzó barbár vereléből. — Az Arkus-parti egyik Pipáshalom felső részében égetett, egy ohati kis halomban pedig hullatemetkezést találtunk tiszta La Tène izlésű vas és bronz tárgyakkal. Ezt az újabb vaskori műveltséget halápi, vámospécsi, ottományi, buji szörványos leletek képviselik még nálunk.

Hozzáértők felfogása szerint igen fontos eredményt értünk el a hortobágyi halmos temetők feltárással, amely 180 sír mellékelével a hazai tudományos kutatások sok eldöntetlen kérdésére adja meg a régőia várt feleletet. „Szinte vakító fényt vetnek e pontosan megfigyelt kísérletek a késő La Tène műveltségnek azzal a műveltséggel való érintkezése szempontjából, amely kelet felől jött a klasszikus, és az iráni műveltségnek vegyes képevel olyan nomád vonásokat egyesít, amelyek egészen speciálisak”. Így ír ezen 216 sírhalmra kiterjedő ásatásunk sikereinek jelentőségéről — sajnos, már csak néha! — kitűnő archaeológusunk. Ezek a halmos amiták a Kr. u. 2-3. századból valók.

Régebbi középkori (népvándorláskori) és honfoglaláskori leletekben megint szegények vagyunk még. A véletlen szerenese nem dobott elibünk Keeskemét és Szentes vidékén, avagy felső Szabolcsban sürűbben felfedezhető nagyobb temetőkhöz hasonló lelőhelyeket. Holott egy-egy felbukkanó régi sír nyomán több helyen próbálkoztunk. A lövrsenyter-melletti kis temetőben és a hortobágyi csárdai mellett olyan koldusmódra temetkeztek, hogy abból az időt és a fajt nehéz pontosan meghatározni. A Szent-Margita-pusztai nagy szegi major mellől behozott figurális díszítésű bronz szíjvég és csatló kétségtelesen a világhírű húnok hagyatéka. Valamely római kori barbár nép földbevált téli putriai leletek azok a sürű mély beáratok, amelyek a Tócvölgye szélén, a városi téglagyárban mutatkoznak. Innen ezideig leginkább római gyártmányú edények kerültek elő, töredékesen és egészben. Köztük egy óriási fazék. Honfoglaló pogány őseink temetkezési szokásáról, lóval való temetkezéséről, viselőteről csak a sámsoni és a hortobágyi bajnok-halmi magános sírok mellékletei tanuskodnak nálunk.

A keresztény magyar kultúra régebbi alkotásai művészi munkák és hétköznapi használatra szánt tárgyak, tatárjárással és hosszú török uralommal súlyosbított, százados viszontagságoknak estek csaknem kivétel nélkül áldozatul. Debrecenben a gyakori lüszvések is sürűn fogasztották az élet könnyítésére, szepítésére termelt kulturértékeket. — Nem maradt fenn egyetlen középkori építmény. Mint a fehér holló, olyan ritka kisebb iparművészeti alkotás is. Szántóvas és áso gyakran vet fel föld alá rejtőzött közönséges

használati tárgyakat. De tudatlanság és közöny többnyire azt is újra elkallódn engedni. — Akik megértették már múzeumban hivatását, szamos Arpad-, Anjou-, Hunyadi-korbéli és újkorú régiséggel szaporították múzeumban. Magunk pedig elkezdtük rendre feltárni a környékbeli pusztai templomhelyeket, főként azért, hogy legalább megállapíthassuk: román-, avagy csucsives stílusban épültek-e és milyen méretekkel az egykor virágzó szomszédos falvak apró téglai templomai. A legtöbb ipartársulat is múzeumban gondjaira bízta már elődeiktől, a régi híres céhektől örökölt irrott és tárgyi emlékeit. Gazdag forrása az így összegyűlt anyag a kutatónak, aki megírni akarja a debreceni céhek történetét, mely egészen a XIV. század közepe tájáig megy vissza. Céhemlékeink jelentőségére és tömegére valóban büszkék vagyunk. Minél közelebb esik hozzánk a múlt, annál inkább szaporodik a reá vonatkozó emlékek száma, itt-ott hosszú sorozatokban is. A múlt század első felében élt debreceni jobbmódu polgárság életét például már interieur-szerűen is szemléltetővé tudnánk tenni, ha alkalmas helyiségek volna. Ugyanezt megtehetnénk néhány nevezetes debreceni kézmesterséggel: nem is szólva a falusi parasztház berendezéséről.

Nem egy jelentős, főképpen társadalmi, avagy hatóságú kulturmozgalomnak, szerepet vivő családnak, vezető polgártársunknak tárgyi és irrott emlékei gyűltek össze fiatal múzeumban. Egy részük ma még alig több modern kegyeleti tárgynál. De idővel muzeális értékévé válnak s becsülni fognak utódaink, hogy megmentettük ezeket is. Az 1818-49. szabadságharc és a világháború emléktárgyain kívül legyen elég a debreceni színeszét, Simonffy polgárm., a Sárváry- és Kis-Orbán-családok, Szilágyi Dezső és Thaly Kálmán irrott és tárgyi emlékeire hivatkozunk. Az értékes Csokonai-ereklyetárról bővebben azért nem szölok, mert, igaz ugyan, hogy valami kapcsolatban áll múzeumban, de az, mint a Csokonai-kör tulajdona, mégsem a városi múzeum tartozéka.

A történelmi tárnak fontos alkatesze még az éremtár. Magvát a Lőkövics Arthur által ajándékozott 1401 darab arany, ezüst, bronz, ón-érem és pénz alkotja. Későbbi vételek, ajándékok, letelek és leletek által mostanig kilencezernél több darabra szaporodott a pénzjegyekkel együtt. Hazai és külföldi, ó- és újkorú pénzeket egyformán gyűjtünk. A meglévő anyagunk csak kisebb része, nem is a legértékesebb része, van kiállítva. Az itt vert, vagy helyi megrendelésre vert személyi, egyleti, iskolai, társulati érmeken kívül debreceni vonatkozással bíróknak tekintjük azokat is, amelyek vagy Debrecen városa, vagy debreceni intézmények, polgárok különféle kiállításokon nyernek. — A nyájas olvasónak ajánlom ezt szíves figyelmébe!

Z. L.

HERCZEG ANNA

modellháza

Piac-utca 41.

Tavaszi

Női felöltők

Cowercoat köpenyek

Grenadin ruhák.

Harisnyák

minden színben.

Pünköszt az idegenben.

Pünköszt ünnepére hazaszáll a lelkem,
Valamikor régen, nem így ünnepeltem.
Piros pünköszt napja, az ég hirhozója,
Egy kis fehér templom a megmodhatója.

Gyermek voltam, gyermek, alig porban játszó,
De már az okos szót megérteni látszó,
Édesanyám mosta fehérre ruhámat,
S szoktatta szelíden imádságra számat.

Egyszer egy szép reggel a Nagy-utca sorban,
Harang szava zendült a fehér toronyban.
Megkapott, lebüvölt s mintha szárnyam nőne,
Vitt a hang magával szép kies mezőre.

A szentlélek Isten akkor szállt le éppen,
Ahogy áhitattal a templomba léptem,
Láttam a szent lángot megállni felettem,
Amint meglegyintett: meggyuladt a lelkem.

És azóta égek álmodok szent tűzében,
Keresem a mennyet szomjuhozva, életem.
Tudom, hogy a lelkem nem veszhet a sírba,
S hogy a legszebb zsoltár nincsen még meglírva.

Pünköszt haranszó, talom kis harangja,
Szomjazik a lelkem biztató szavadra.
Rám találsz-e most is itt az idegenben?
Megtudnál-e most is gyógyítani engem?

Pünköszt ünnepére hazaszáll a lelkem,
Valamikor régen nem így ünnepeltem;
Fájó sóhajással gondolok rá vissza:
Ujvilág homokja könnyemet teltsza.

Baja Mihály.

Madách világnézete.

Írta: Oláh Gábor.

Madách az első magyar költő, aki az emberiség életének értelmét, ezt a filozófiai gondolatot, költői módon fejezi ki. Jobban mondva: erre a nagy kérdésre, mi célja a mi földi életünknek, feleletei ad. Mikor egy gondolkodó szellem a világegyetem egyik kis csillagára telepített emberi faj lét-célját kutatja, tulajdonképpen az Embert látja az örökkévalóság színe alatt. Ez a világot átfogó nézés, ez a világnézés az, amit az egyénre magára világnézetnek mondhatunk. Tehát „Az ember tragédiájá”-ban fölvetett kérdésben és ráadott feleletben Madách világnézete rejlik.

Madách egy örökké friss, termékeny ötlettel a világtörténet nagy alakjaiban az emberiség viszszerző, reprezentáns típusát látja, akit ő a mítosz első emberétől, Adámtól szakaszt ki. Ez a hindu gondolat, ez a lélek-vándorlás hitéhez hasonló misztikus fölvetés Platónnál mint a „visszaemlékezés” tana lobban föl, a mi Petőfinknél pedig egy frappáns kis versben csattan ki: „Halhatatlan a lélek, hiszem, de más világba nem megy át, csak itt lenni a földön marad, a földön él és vándorol. Többek közt én, emlékezem, Rómában Cassius valék, Helvéciában Tell Vilmos, Párisban Desmoulins Kamil...” — A Madách Adámja is elmondhatja magáról, sorsát előre álmódva: Egyiptomban Fáraó leszek, Görögországban Miltiades, Rómában Sergiolus, Konstantinápolyban Tankréd, Prágában Kepler, a francia forradalomban Danton.

Ebben az ötletben, mely az Ember tragédiájában csak a történeti képek egymás mellé rendeltetését adja meg, már benne lapang a Madách fő gondolata az emberi élet céljáról, mívoltáról. Ha Madách örökké visszatérőnek látja a föld nagy szellemeit, akik új eszmékkel új lépéseire emelik az emberiséget a haladásnak és tulajdonképpen nem viszik előbbre: akkor már hallgatagon is elárulja azt, hogy az emberiség története konok hullámvonalban mozog, egyszer föl, egyszer le, egész a megörülésig, anélkül, hogy előbbre menne, — mint Petőfi is

sejti híres költeményében, amelynek „Világosságot!” a címe. Ez a hullámvonal Madách Tragédiájában szinte geometriai szabályossággal van érzékeltetve; minden esznye, ahogy föllobban, magához rántja Adámot, az Embert, lassan kiéli, kiábrándul belőle vagy elbukik érte s megy új utakon új cél felé, ezerszer ismételve gyűrűbe szorított sorsát.

Itt, a történeti képek szabályos ismétlődésénél Hegel történetfilozófiája ötlük az eszünkbe; valószínű, hatott Madáchra. Hegel azt tanítja, hogy nemcsak a külső természet, hanem az emberi szellem világa, a történelem is rendezett egész. „A mult nagy válságai, népek és egyének sorsának változatosága nem merő esetlegesség. Mindannak, ami egy-egy élő korszakot megelőz, meg kellett történnie a mindenkori jelen létrehozásához. A mindenkori jelennek pedig viszonylagos s a maga nemében mégis egyetlen értéke van: lépcsőfok a további fejlődéshez. A történelemben jelentkeznek alkotó és romboló tényezők, de valamennyi egy célra munkál. Még azok is, amelyek a történet piramisát rombolják, új építkezésre adnak helyet és ösztönzést. Az államalkotó népek és a teremtő egyéniségek fővonása valamely szerves egyoldalúság, én-jük teljes átadottsága egy célnak. Innen van, hogy bár a história eszközeiben tragikus jellegű, mégis folytonos tisztulást jelent. A nagy egyén korszerűtlen, meghasonlík környezetével, de a jövő igazolja. Maga elbukhat, szándéka azonban eszmévé finomul s átjárja a tömeget. Ez a folyamat egyre ismétlődik.”

Ha jól meggondoljuk, nem ennek a filozófiai gondolatmenetnek a költői formába öntése-e az Ember tragédiájának álmokképsorozata? Pedig azt sem tudjuk kimutatni, vajjon ismerte-e Madách Hegel filozófiáját, vagy sem.

Ha most már, Madách értelmében, minden nagy korszak vagy embere csak újra ismétli ezer és ezer elődje harcát és tragédiáját — megy-e előbbre az emberiség? Tudniillik ez az a rettenetes kérdés, amely Madáchot és az ő hőseit, Adámot annyira nyugtalanítja. Az álmokképek sorozata határozottan azt feleli erre: az emberiség nem megy előre, csak küzd, harcol, elbukik s megint elül kezd mi a földgolyó ki nem hül és el nem pusztul róla az utolsó ember is. Ez tehát az ember tragédiája. A cím kifejezi a lényegét. Azon-

ban ott az utolsó szín — a felébredés, az öngyilkosság szándékának nagy jelenete, melyet az ember továbbélésének kényszerűsége tör meg, akaszt meg. Mit akar ezzel mondani Madách? Mit akar eltkarni azzal az isteni szóval: „Küzdj és bizva-bizzál!”

Nekem úgy rémlik, Madách nem mert, vagy nem akart benntünk a teljes reménytelenség szuggesziójában elengedni. Teknőként nem ölhette meg Adámot, az első embert, hiszen élünk, a maradékai; eszmeileg pedig talán vallásos hite kerekedett filozófiája fölé s metafizikai fátyollal takarta el a szörnyű valóságot.

Vagyis, a végső feleletet nem vonta ki a történeti képek szigorú logikájából, mintha azt gondolta: nem jó ezzel a sötét képpel sokáig tételődni. Hinnünk kell, mert másképpen elveszünk.

Azonban így is tisztán áll előttünk Madách világfelfogása, világ nézete.

Madách úgy látja, hogy a lét hullámvonalban halad az örök jó és az örök rossz váltakozó magassági és mélységi pontjain át. Ezt a kettősséget szinte spinozai szabályszerűséggel viszi keresztül drámái költeményének alapgondolatában, alakjaiban, formájában. Szinte geometrico-ordinata lép föl már a költemény elején az örök jószág eszméje az Urban, a Teremtő Istenben s vele szemben az örök rossz a tagadás szellemében, Luciferben. Az Embert magát szintén két részre osztja: Adám, a küzdő férfi s Éva, a szép és nemes passzív emberfél. Az értelmet és az érzelmet újra szembeállítja egymással: a rideg ész Luciferében és a csalódások hullámain az érzelmi megnyugvás révébe jutó emberpárban. A tömeg és az egyén szintén az egymást kiegészítő ellentétesség viszonyában jelenik meg; a tömeg szüli az egyént a maga emelkedésének kivívójául, hogy azután megsemmisítse és új vezérszellemet bontson ki magából.

Ez a feltűnő kettősség Madách világnézetében tulajdonképpen a teljesség és kiegyenlítődés gondolatát jelenti. Ez a filozófus költő tisztán látja a történelmi fejlődés vagy történelmi életfolyamat mind két sarkát: észreveszi az emberiség belső életében rejlő ellentétességet, amely mint két fogaskerék egymás ellenében feszülő fogai: egymást támadják és egymást hajtják; két ellenkező erő kell ahhoz, hogy mozgalom, folyás, élet álljon elő és a holt nyugalmat a

továbbhaladás képét ölthesse magára. Madáchot már a mítoszban is ez az egymásra támadó két erő ragadja meg: a teremtésből osztályrészét követelő Luciferben és az alkotás kielégülését élvező Urban. A jónak és a rossznak ez a szembenálló két ereje oly régi, mint az ember hite az emberföltöttben. Madách mintegy az emberi képzelet ósvadonából kelti föl „Az Ember tragédiá”-jának megindító gondolatát, hogy a legmodernebb, legfájdalmasabb és talán legvégső értelmet fejtsse ki belőle.

Madách a jónak és a rossznak egymást egyensúlyozó harcában az erkölcsi világtrend kettős lényegének egybeműködését látta meg. „Ez olyan nagy gondolat, hogy méltán odaállhat vele Phytagoras mellé, aki a harmonia sejtelmét hozza a földre; Aristoteles mellé, aki a gondviselés eszméjét pendíti meg; Aristarchos mellé, aki világuuralmat bitoló föl dűnkét detronizálta a föld urával, az emberrel együtt; Kopernikus mellé, aki a Napot helyezi a megüresedett világtérönusra, a világ egységének eszméjét készítve elő; Giordano Bruno mellé, aki a végtelenséget nyitotta meg; Kepler mellé, aki a lét matematikai föl építésébe világít bele; és Pascal mellé, aki lelkünk világának végtelenséget tárta fel. Az örök jó és örök rossz váltakozó hullámvonalával Madách az emberiség történetét belekapcsolja a természet-tan elmi törvényeibe. Szerinte világuuralomban a rossz egyenrangú a jóval s a lét minden hullámában a romboló rossz az utolsó szó. — Ezen a ponton Madách nem birt tuljutni a nagy „Miért?” felé való röptében. Ez az ő prometheuszi tragikum”. (A „Nyugat” Madách száma 1923.)

De talán mégis feloldható ez a tragikum rá nézve is, az emberiségre nézve. Az ő nagy költeménye azt tanítja, hogy ha az értelemben korlátoltak vagyunk is, az értelemben határtalan az ember. Tehát érzelmi részünk az, amely mosolyogva lépi át a nagy sirt létünk utolsó színében. Az érzelmi rész fölgyjutója és táplálója pedig a Nő és így a nő az, aki az emberiség férfirészének, vezérszemek fákiáját lobogató nagy egyéneknek a közélet harcában szenvedett kudarcát mosolyával megnyitja és látgy sebével sebeit bekötözi. Milyen fájdalmas szépsége van ennek a gondolathnak Madáchnál, mikor tudjuk, hogy rá nézve éppen a nő volt minden rossznak a forrása. Megasalja, kijátsza az a nő, akit Evájának rendelt mellé a végzet. És Madách, átlépve a maga egyéni tragédiájának a szakadékán: az egyetemesség magaslátáról nézi a nő szerepét s onnan látja meg igazi hivatását. Lehet, hogy a Fráter Erzsébet ingatag hűsége belejártott az Ember tragédiájának megszületésébe is; így Madách remek költeményének a megfogalmazásában és megszületésében is gyönyörűen érvényesül az erkölcsi törvény, a melyet ő az emberiség életében alaptörvénynek lát, tudniillik a jónak és a rossznak egymásra ható, egymást kiegészítő törvénye. Csakhogy nála fordított irányu ez a törvény; költeményében a közért vívott harcában bukik el az egyén és talán nyugalmat, menedéket egyéni élete boldogságában, amelyet a hű és nemes nő jelent neki; Madáchnál megfordítva: a nő-okozta egyéni bukásért, boldogtalanságáért a közélet harcában, művészi munkásságában elért sikere kárpótolja. Fráter Erzsébet, mint rossz, kellett a Madách életének kiteljesedéséhez; az ő rosszasága hívta életre azt a nagy jót, azt a nagy szépséget, a melyt Madáchnak és nekünk „Az Ember tragédiája” jelent.

Komlósnál
megyeháza
mellett

Komlósnál
megyeháza
mellett

Tavaszi Női felöltők
Gyapju Női kosztümök
Divat Opál bluzok
Ruhák Szövet és selyem
olcsóbbak mint bárki másnál!

Komlósnál
megyeháza
mellett

Komlósnál
megyeháza
mellett

A cserkésznap részletes programja

Ma reggel fél 8 órakor érkezik Nyiregyházáról a Turul (Felső keresk. isk.), Bethlen Gábor (Polgári isk.) csapat, Berettyóújfaluból a Boeskey (Polgári isk.), Kisnyászlásról Boeskey (Ref. főgimn.) karcagról a Nagykun (Ref. főgimn.) és Kisvárdáról a Réti sas (All. főgimn.). A csapatok együttesen a nagyerdei táborba vonulnak.

D. u. 1 ó. 30 perckor a helybeli csapatok a Csapó-utcai lakotanya előtt gyülekeznek teljes tábori felszereléssel. (Telefon, jelzőzászlók stb.). Feladatuk szerint.

D. u. 3 órakor a nagyerdei vizitoronynál állnak, ahonnan biztosító és járőr szolgálattal a táborban levő vidéki csapatokat megközelítik.

D. u. 5 óra 30 perckor leúvás, eredmény eldöntése. A csapatok a táborba vonulnak, ahol a parancsnoki sátorral szemben felállnak és eléneklék a cserkészindulót. — Akkor már kint lesz a katonazenek s térzenét ad elő, közben a csapatok cserkészjátékot mutatnak be.

D. u. 7 óra 30 perctől vacsora. 8 óra 30 perckor táborfügyűjtés, mely alatt lezajlik az énekvérseny. Minden csapat egy műsorszámot (szavalt, jelenet stb.) mutat be.

Este 10 órakor zászlóbevonás.

10 óra 30 perckor takarodó.

Hétfőn (pünköst másodnapján).

6 órakor föreszlő.

7 órakor reggeli.

8 órára minden csapat templomba megy. Reformátusok az Oratóriumba, ahol dr. Révész Imre tart istentiszteletet. Katolikusok a Szent-Anna-utcai templomba. Evangélikusok a saját templomukba.

10 órakor kerületi közgyűlés.

10 óra 30 perckor Kerületi Tanács alakuló gyűlése, melyet Ady Lajos tanker, főigazgató, Cserkész Nagy Tanács tag nyit meg. Utána Wallisch Oszkár ker. ü. v. elnök általános tájékoztatót tart a cserkészetről. Mindkét gyűlés a városban tanástermében.

11 órakor a csapatok a város háza udvarán gyülekeznek, ahonnan együttesen vonulnak a Nagytemplom előtti térre, ahol fogadalomtételi ünnepély lesz.

1. Szózat. (11. h. gy. c. zene)

2. Fogadalomtétel.

3. Ady Lajos tanker, főigazgató szól a csapatokhoz.

4. Az országok központ kiküldötte útjára bocsátja a zászlókat.

5. Vándorzászló átadása a legjobb csapatnak s a legjobb énekes csapatnak. A zászlót Ferjenkesik Ottóné ömeltósága adja át.

6. Diszfelvonulás. Délben és délután a vidéki csapatok elutaznak.

Kiállítás a református főgimnáziumban 8. és 9.-én reggel 9 óráig van nyitva.

Az egyéki szoborleleplezési ünnep.

Az Egyek községben 1924. évi június hó 8. és 9. napjain tartandó szoborleleplezési és ezzel kapcsolatos ünnepségeknek sorrendje a következő:

Június hó 8. napján, pünkösd első ünnepén. Reggel 6 órakor zenés ébresztő. Reggel 8 órakor a Debreczen felől érkező vonatnál a polgári és katonai hatóságok képviselőinek fogadása a vasúti állomáson. Fél 10 órakor tábori istentisztelet a piac-téren. 11 órakor a leleplezési ünnepségek. A szobor felállításá történetének ismertetése. Leleplező beszéd. Felavató szavalt. Ének számkör. Megkoszorúzás. A leleplezési beszédet követően azonnal meg fog történni a szobor egyházi felszentelése is. Délután egy órakor társas ebéd. Délután négy órakor a szövönö tanfolyam munkáiból összeállított kiállítás megtekintése. Este 8 órakor a köznép gyermekeiből álló műkedvelő társaság a „Sárga csikó”

Egyházi konferencia a nemzeti és vallási kisebbségek érdekében.

A Nemzetközi Jóbarátság Egyházi Világszövetségének népes konferenciája volt Pozsonyban május 31—jun. 4. bezárólag, — amelyen a világszövetség részéről Sir Dickinson és a tavaly már Debreczenben járt dr. Ramsay, a szövetség magyar osztálya részéről dr. Ravasz László püspök, dr. Boér Elek, dr. Révész Imre református, Geduly Henrik püspök, br. Kaas Albert és dr. Rásó Lajos evangélikus tagok vettek részt; amíg az osztrák osztályt dr. Beth Károly bécsi egyetemi tanár, dr. Zwernemann bécsi református lelkész és mások, a cseh-szlovák osztályt cseh, ill. tót részről dr. Zilka prágai egyetemi tanár, a konferencia elnöke, azután Zoch Sámuel szlovák lutheránus püspök, Ruppelt zsolnai lutheránus lelkész, magyar részről Balogh Elemér nyugatszlovénköi, Bertók Béla ruszinszói magyar református püspökök, dr. Szilassy Béla egyh. kerületi, Patay György egyh.-megyei főgondnokok, Sörös Béla losonci református lelkész stb.; német részről dr. Schmidt Károly Eugén pozsonyi lutheránus főesperes képviselték.

A konferencia megnyitása a pozsonyi lutheránus főtemplomban május 31-én vasárnap este fél 8 órakor folyt le a nyilvánosság előtt, ünnepélyes keretek között, kétnyelvű istentisztelettel és ennek keretében illeszkedő felszólalásokkal a világszövetség egyes nemzeti egyházi részéről, melyek között különösen megragadó volt a magyar protestáns testvér egyházak nevében dr. Ravasz László magyar beszéde. A konferencia ezután két napon át foglalkozott az osztrák, cseh-szlovák és magyar államterületeken levő német, magyar és tót nemzetiségű kisebbségek politikai és egyházi helyzetével. Alaposan meg tárgyalták azokat a nehézségeket, a melyek között ezek a kisebbségek

a jelenlegi világhelyzetben élnek és a világszövetséget képviselő két angol urnak, ugyszintén az egyes nemzeti egyházak jelenlevő hivatalos tényezőinek módosítókat ajánlott figyelmébe, amelyeknek felhasználásával a nehézségeket a krisztusi emberiség és az evangéliumi tervesség diktálta szellemében csökkenteni s utóbb eltüntetni lehetne.

Természetes, hogy a konferencia idejének és figyelmének legnagyobb részét szükségképpen a magyar kisebbségek helyzete költötte le, mint amely a legbonyolultabb és egyben jelenleg a legfájdalmasabb is. E részben egyelőre még alig lehet egyébről szó, mint a megértés utjának lassu egyengetéséről és ilyen természetű találkozások lehetőségének szaporításáról. Ebben a tekintetben pedig éppen a Nemzetközi Jóbarátság Egyházi Világszövetsége tehet legtöbbet, amiért mi, magyarok neki felekezeti külföldiség nélkül hálás elismeréssel tartozunk: a református magyarság pedig még külön is jóleső érzéssel könyvelheti el, hogy a lelkek meggyógyításának és a népek kibékítésének ez a nagyra hivatott munkája angol református körökből indult ki és máig onnan nyeri leghatalmasabb erőforrásait. A konferencián felszólt magyarok közül a dr. Boér Elek és a dr. Ravasz László előkelően tárgyilagossá és az egész értekezlet szellemét és irányát jólékonyan befolyásoló előterjesztéseit osztatlan elismeréssel honorálták a külföldiek. A magyarok viszont készséggel állapították meg, hogy azok a tények, amelyek egyelőre nem engednek kézzelfoghatóbb eredményeket várnunk ezen és a hasonló találkozások munkájától, nem a világszövetség vezető embereinek a jóakarátán, hanem egyéb, ismert lelki és politikai tényezőkön múlnak.

A tőzsdei helyzet késlelteti a Déri muzeum építését.

A Déri-muzeum egy fogalom már Debreczenben. Régen húzódik már az építkezés, pedig semmi akadály nem volna tulajdonképpen már, hogy szorgos munkások elkezdjék a munkát a régi Fűvészkert helyén. A régi Fűvészkert már elkölözött, az összes szerződéseket aláírták, rendezve vannak a tulajdonjogi kérdések is, meg van a szükséges pénz is, szóval már csak az hiányzik, megrendüljön az első esküvő és a régi Fűvészkert helyén felemelkedjék a Déri-muzeum monumentális palotája.

Nincs akadály és még sem lehet megkezdeni az építkezést. A nemes szívű mecénás ugyancsak, amikor rendelkezésre bocsátotta az építkezéshez szükséges összeget, akkor, ahelyett, hogy építkezési anyagba fektették volna, aminek azóta bizony nagyon felment az ára, értékpapirokat vásároltak. Jó, megbízható papirokat. Megéri a pénz. De még is baj történt. Az történt ugyanis, hogy a múlt nyáron a nagy tőzsdei hosszra megjött a besz, le-

estek a Déri-féle papírok is és azóta állandóan stagnál a tőzsde, úgy, hogy az akkor beletételezett összegnek ma talán a negyedrészt sem lehetne kihozni az értékpapirokból, ami bizony korántsem elegendő az építkezéshez.

Most csak egyet lehet tenni, várni. Az országban megindult a szállítás munkája, amelynek talpra kell állítani a gazdasági helyzet egyensúlyát és vele együtt talpra fog állni a tőzsde is. Ez pedig azt jelenti, hogy a most mélyen aláértékelt, egyébként igen jó papírok el fogják érni azt az árfolyamot, amely tényleges értéküknek megfelel. Ebben az időpontban aztán értékesíteni lehet az értékpapirokat és baladéktalanul meg lehet kezdeni végre a Déri-muzeum építését.

A Déri-muzeum anyagát egyébként Déri Frigyes személyes felügyelete alatt állandóan csomagolják, úgy, hogy, mire az építkezés megindul, a muzeum anyaga is teljesen készen fog állni az elszállításra.

képezt tehesük meg. — A rendezőség.

A 8-iki ünnep társasbédjének étlapja a következő: Husleves, marha vesepecsenye savanyu mártással és gombóccsal. Turós és cseresznyés rétes. Rántott csirke. Gyümölcs és sajt. Fekete kávé. Fél liter asztalfőbor, 0,2 liter peccenyebor egy üveg szikvízzel. Egy teríték ára 50,000 K. A társasbédre szóló jelentkezések Sarkady Ferenc adóügyi jegyzőnek június 1-ig okvetlenül leadandók. Terítékjegyek is nála válthatók ki, helybeliek június hó 7-ig, vidékiek az ünnepség délelőttjén.

Térzene.

Már bevégeztek a téli hangversenyszezon utolsó koncertjét, melyre a zárt városi zeneiskola növendékeinek hangversenyei most rakják s már is felhangzik a Szent-Anna-utca lombos fái alatt a helyőrségi zenekar lüktető muzsikája, mely hivatva van Debreczen zenekedvelő közönségének a nyári, meleg délutánok egyhangúságából kiemelni, feledtetni egy néhány percre Debreczen poros levegőjét, szórakozó helyekben hiányos voltát. De nem volnánk igazságosak, ha csak ilyen házgapótló szerepre tartanánk érdemesnek a katonazenekart. Mindenképpen megérdemli, hogy egy kicsit bővebben is foglalkozzunk vele. Igaz, hogy mi rendesen csak a térzenén vesszük észre, de a katonazenekar tulajdonképpen legnagyobb munkáját, a színházi zenekíséret nehéz, idegölő feladatát nem vesszük számításba. Pedig hol van az a zenekar Debreczenben, amelyik úgy megtudná oldani a nehéz feladatot, mint a katonazenekar. A mai operette kedvelő közönség hallana-e oly szép összeállítású, fegyelmezett zenekart az orchesterben, amely igényeit úgy kielégítse, mint a katonazenekar.

De ha csak a térzenén hallanánk is őket, teljesen betöltenék hivatásukat, mely a zenekultura előbbvitelét célozza. Társadalmunk egyszerűbb rétegei, kik nem képesek a magas hangversenydíjakat felizetni, így járhatnak egy kis „olesó” muzsikához. Fontos dolog ez. Fontos ez népművelési szempontból, amennyiben a katonazenekar derék tagjai legtöbbször a nép egyszerű fiaiból kerülnek meg gyermekkorukban a katonazenekarhoz, hol csakhamar elsajátítanak egy fuvós vagy vonóshangszert s idővel tisztességes kereseti forráshoz jutnak s a katonaságtól való kilépésük alkalmával nyugodtan elhelyezkednek valamely színházi vagy mozi zenekarban. Ember lesz belőlük. Ezzel már el van érve a cél: nem kell színházi zenekarainknak külföldről ugynevezett „cseh muzikusokról” gondoskodni. Mert a katonazenekar sok magyar tehetséget fedez fel, kik a katonazenekar nélkül örökre elvesztek volna a magyar zenekultura számára.

Ezt a fontos feladatot Debreczenben a kiváló és nagytehetségű Nóth Antal ezredkarnagy végzi, aki kiváló szervezőképességével az ország első vidéki zenekarai közé emelte zenekarát. Az a tudatos, alapos munka, mellyel zenei oktatója és vezetője, megtermi és megteremte a maga gyümölcseit akkor, mikor önálló hangversenyt adott a katonazenekar a színházban, amikor a „Bika” szálloda éttermében gyönyörködünk muzsikájukban és most legutóbb, de azt hisszük, nem utoljára hallgattuk a térzenét. Fontos dolog ez a mai fásult világban, megérdemli, hogy legalább ennyit foglalkozzunk vele.

B. L.

Dr. Magoss György polgármester a banki reformátusok között. Amint egyházi körökből értesülünk, a polgármester pünkösd másodnapján délelőtt a banki tanács református lakosságát fogja meglátogatni, hogy részt vegyen a tanvái iskolában tartandó ünnepi istentiszteleten és urvacsera vételen, melyet ezuttal Baja Mihály debreczeni lelkész fog végzőni. A polgármester az urvacserához kenyeret és bort visz ki és részt fog venni az ottani nemrég alakult egyházrész előjáróságának ünnepi ülésén is. A bankiak nagy szeretettel várják a város első polgárát maguk közé.

HIREK

Napi rend:

Június 8., vasárnap, róm. kath. és protestáns: Pünkösdi vasárnap. Napkelte 4 óra 4 perc, napnyugta 7 óra 53 perc.

Délután 3 órakor a Lovaregylet lövészversenye a nyulási lövészverseny-téren.

Diószegi-utcai pálya:

D. u. 2 óra: DMTE—DVSC komb.

D. u. 4 óra: MAC—DKASE.

D. u. fél 6 óra: Ekszerés—DVSC—DTE komb.

Június 9., hétfő, róm. kath. és protestáns: Pünkösdi hétfő. Napkelte 4 óra 3 perc, napnyugta 7 óra 54 perc.

Délután 3 órakor: A Lovaregylet lövészversenye a nyulási lövészverseny-téren.

Nagyerdei pálya:

D. u. 2 óra: DMTE—DTE komb.

D. u. 4 óra: MAC—DTE.

D. u. fél 6 óra: MVSC—DTE.

Június 10., kedd, róm. kath.: Margit. Protestáns: Margit. Napkelte 4 óra 3 perc, napnyugta 7 óra 55 perc.

Istentiszteletek pünkösdi első napján a ref. templomokban.

Nagytemplomban délelőtt 10 órakor prédikál dr. Révész Imre, ágendázik Ury Ferenc; délután 6 órakor prédikál Gerzsenyi István. — Kistemplomban délelőtt 9 órakor prédikál Szele György, ágendázik: Keresztury József; délután 3 órakor prédikál Seres Béla. — Kossuth-utcai templomban délelőtt 10 órakor: prédikál Baja Mihály, ágendázik: Gábor András; délután 5 órakor prédikál Keresztury József. — Árpádtéri templomban délelőtt 10 órakor prédikál Molnár Ferenc, ágendázik: Zámory Sándor; délután 3 órakor prédikál Mikó Sándor. — Ispatólyi templomban délelőtt 10 órakor prédikál és ágendázik Papp Imre; délután 3 órakor prédikál Kiss György. Homokkeri imaházban délelőtt 10 órakor prédikál és urvacsorát oszt Vajda László. Nyilastelepen délelőtt 10 órakor prédikál és urvacsorát oszt Rózsa Sándor. Szegényházban délelőtt 10 órakor prédikál és urvacsorát oszt Uray Sándor. Kórházban (belső klinikákon) prédikál és urvacsorát oszt dr. Ferenczy Gyula. Augustia szanatóriumban délután 5 órakor prédikál és urvacsorát oszt Uray Sándor. Fogházban délelőtt 8 órakor prédikál és urvacsorát oszt Erdélyi Sándor. Tanyákon prédikálnak és urvacsorát osztanak: Macson Konrád Zoltán, Ohat-Telekházban: Kocsis János, Ondód, Kádár-dűlőn: Sipos Imre, Ondód, Vedres-dűlőn: dr. Veress István, Fancsikán: Kovács János, Paczon: Mezei Béla, Halápon: G. Nagy Béla. Szepesen: dr. Erdős Károly.

Pünkösdi második napján.

Oratóriumban délelőtt 8 órakor a cserkészek zarándoklásán prédikál dr. Révész Imre. — Nagytemplomban dé. e. 10 órakor prédikál Keresztury József; délután 5 órakor prédikál Kiss György. — Kistemplomban délelőtt 9 órakor prédikál Kiss György, délután 3 órakor prédikál Keresztury József. — Kossuth-utcai templomban délelőtt 10 órakor prédikál Seres Béla; délután 5 órakor prédikál Gerzsenyi István. — Árpádtéri templomban délelőtt 10 órakor prédikál Gerzsenyi István; délután 3 órakor prédikál Seres Béla. — Ispatólyi templomban délelőtt 10 órakor prédikál Mikó Sándor; délután 3 órakor prédikál Mikó Sándor. Homokkeri imaházban délelőtt 10 órakor prédikál Gábor András. — Tanyákon prédikálnak és urvacsorát osztanak: Bánkon: Baja Mihály, Elepen és Hegyesen: Kocsis János, Ebesen: Zámory Sándor, Nagyverén: Ury Ferenc, Pallagpusztán (Gazd. Akad.): Uray Sándor. — Külső klinikák: Kántor József.

A szepesiek kirándulása elmarad. A Szepesi Szövetség pünkösdi hétfőjére tervezett nagycseri kirándulás elmarad. A következő vasárnap, június 15-én tartjuk meg.

A Stefánia Szövetség nagyerdei nyári Ünnepe.

A Debreczeni Stefánia Szövetség pünkösdi első napján, kedvesen idős esetén pünkösdi másodnapján anya- és csecsemővédelmi céljaira utcai gyűjtést rendez. A Hungáriánál, Bika-szállónál, Kistemplomnál, Nagytemplomnál Csapó-utcánál, a Városháza előtt, Passagenál, Szent-Anna-utca sarkán, Royal előtt, Kossuth-utcán a színház előtt, a Szent-Anna- és Batthyány-utca sarkán lesznek a gyűjtőszátrak felállítva, ahol a különböző jótékony egyesületek (MANSz, Evang. Füllegylet, Kálvinisták Templomegyesülete, Szociális Missió, Izr. Négyelet stb.) kötelekbe tartozó úri asszonyok és úri leányok fogják a közönség adományait átvenni. A Kossuth-utcán a színház előtt a színészek sátra lesz felállítva. Ünnepe első napján a Nagyerdőn, a csőszháznál, a Dobos helyén lesz egy-egy sátor felállítva, ahol hűsítő italok, sóskefű stb. fog kiszolgáltatni. Ünnepe másodnapján a Dobos helyén lesz egy hűsítő sátor felállítva.

Dr. Vass Károly szabadságon. Dr. Vass Károly, a közigazgatási és rendészeti ügyosztály vezetője, megkezdte szabadságát. Távolléte alatt a katonai és illetőségi ügyosztálynál Poroszlay László aljegyző, míg az előjáróságnál dr. Boldizsár Kálmán tb. tanácsnok helyettesítik.

Dékanválasztások. A debreczeni m. kir. Tisza István Tudományegyetemen a tudománykarok az elmúlt héten választották meg a jövő évre dékanjaikat. A hittudományi karon dr. Pokoly József, a jog- és államtudományi karon dr. Kun József, az orvostudományi karon dr. Elischer Gyula, a bölcsészettudományi karon pedig dr. Szabó Dezső ny. r. tanárok lesznek a jövő évi dékanok. A prodékáni tisztet a jövő évi dékanok — dr. Vargha Zsigmond, dr. Haendel Vilmos, dr. Belák Sándor professzorok — fogják betölteni, kivéve a bölcsészettudományi kart, ahol dr. Láng Nándor lesz a prodékán. A dékanválasztással egyidőben választották meg a rektorválasztókat, mindegyik tudománykarról négyet. Az elektorok pünkösdi utáni héten fogják dr. Orsós Ferenc ez évi rektor elnöklése mellett megválasztani az egyetem jövő évi „nagyságos rektor”-át. Ez alkalommal a szabályzatban megállapított sorrend szerint a bölcsészettudományi kar tagjai közül kell választani.

Vitézze avatnak egy városi számvevősi tisztviselőt. Szép kitüntetés érte Somogyi Rezsőt, a városi számvevőség egyik legkitünőbb tisztviselőjét; június hó 15-én Budapesten vitézze avatja a kormányzó. Somogyi végig küzdte a világháborút, több kitüntetést szerzett s benne méltó férfit ért e szép kitüntetés.

Istentiszteletek sorrendje a róm. kath. templomban: Vasárnap 6, 7, 8, 9, 11 és háromnegyed 12 órakor esendés szent misék. Fél 10 órakor ünnepélyes infulás énekes mise, teljes asszisztenciával, utána szent beszéd. Délután fél 4 órakor ünnepélyes infulás vespernye, utána szent beszéd. — Hétfőn délelőtt 6, 7, 8, 9, 11 és háromnegyed 12 órakor esendés szent misék. Fél 10 órakor három papi énekes szent mise, utána szent beszéd. Délután fél 4 órakor szent olvasó imádság és utána ajtótosság.

Építőiparosok gyűlése. Felkértek az összes építész és építő m. terek, valamint a képesített ács és kőműves mesterek, hogy folyó hó 9-én, hétfőn délelőtt 10 órakor az ipartestület kistanácstermében a tárgy fontosságára való tekintettel okvetlen és pontosan jelenjenek meg. Az elnökség.

Felhívjuk a közönség figyelmét arra a nemes célra, amelynek szolgálatában a szövetség jótékony akcióját rendezik. Az anya- és csecsemővédelem városunkban már pár év alatt is igen szép eredményt ért el. Jelenleg már négy anya- és csecsemővédő-intézet működik Debreczenben, ahol naponta rendeléseket, különböző orvosi szolgáltatásokat végeznek ingyen a szegénysorsu anyák és csecsemők részére. Mondhatni, hogy a szegény néposztály a szövetség intézményei által ingyen orvosi kezelésben részesülhetnek a szegénysorsu gravidák is. A szövetség a napi kiadásai fedezésénél nagy részben a társadalom segítségére van utalva s minden kinek nemzetünk jövője érdekében lelkiismereti kötelessége anyagi erejét megfeszítve is adozni e nemes célra. Rójjá le mindenki e kötelességét a jótékony akció alkalmával saját maga és nemzete érdekében.

Vitézze avatnak egy városi tisztviselőt. Szép kitüntetés érte a városi tisztviselői kar egyik kiváló képességű, fiatal tagját, a városi előjáróság fogalmazóját: dr. Kiss Józsefet, dr. Kiss József végig harcolta a világháborút, több kitüntetést szerzett, többször sebesült, sőt meg is rokkant. Háborus érdemei elismerésül a vitézi szék vitézze avatja dr. Kiss Józsefet. Az avatás június közepén lesz Budapesten ünnepélyes keretek között. A kitüntetett városi tisztviselőt kártársai és barátai melegen üdvözölték kitüntetésé alkalmából.

Bajtársak találkozója. A volt 3-as honvéd és népfelkelő ezredekben szolgált tisztek, altisztek stb. a Gambrius étemében e hó 11-én, 21 órai kezdettel bajtársi összejövetelt tartanak. Megjelenésre ez uton az érdekelteket felhívom.

A Kálvinisták Templomegyesülete Vegyesénekara tanulasi óráit hetenként hétfőn és csütörtökön tartja 6—7-ig a Tanító-Ott-honban (Egyházi hivatal udvarán keresztépület). Új tagok jelentkezését ugyanakkor és ugyanott elfogadja Szabó Lajos ref. kántor, karnagy.

A debreczeni Helyi Vasut Urbán Adolf udv. tanácsos elnökle alatt igazgatósági ülést tartott, amelyen elfogadták a június hó 28-ára kitűzött közgyűlés elé terjesztendő zármadásokat és javaslatokat. — Ugyancsak igazgatósági ülést tartott a Debrecen Nyírbátori Vasut Mándy Lajos elnökle alatt, — valamint a Debrecen-Hajdunánási Vasut is. Az igazgatóság az összes előterjesztett javaslatokat elfogadta.

Hat milliót felül folyt be ipardíj a múlt hónapban. A városi előjáróság által a múlt hónapban kiadott iparendélyek után 6 millió koronán felül ipardíj folyt be a városi házipénztárba. — A múlt hónapban összesen 130 iparendélyt töröltek, míg új iparendélyt összesen csak hatvanat adtak ki. Az iparendélyek számának folytonos esőkenése, az ipartörlések állandó nagy száma, az ipari munkakönyvek esékely száma arra mutat, hogy ipari életünk még mindig nagy válsággal küzd.

A Közhasznu Munkákert Egyesület kéri a hérlő közönséget a kötelező természetbejelentést (Rendőrségi palota, földszint 45 szám) mielőbb bejelenteni sziveskedjenek.

Cimtablát, épület- és butormázolást szakszerűen és jutányos áron készíti ifj. Zelinger, Kálvin-tér 4. szám alatt.

Derült meleg idő lesz. A Meteorológiai Intézet jelentése: Hazánkban esős idő uralkodik. A hőmérséklet maximuma 24 fok C volt Szegeden, minimuma 8 fok C Sopronban. Időprognózis: A legközelebbi napokra tulnyomóan derült és meleg idő várható.

A Debreczeni Munkás-Otthon Szövetkezet tánciskolájában (Margit-fördő) Munkás-Otthon díszteremben reggelig tartó nagy táncestély tartatik ma pünkösdi első napján, amelyre a tánc kedvelő ifjúságot ez uton hívja meg a rendezőség. Az új táncanfolyam megkezdődött. Beiratkozni még lehet. Tanítási órák: kedd és szombat, minden csütörtökön gyakorló est tartatik. Az igazgatóság.

Saját készítményű bőrdöndök, retikülök és finom bőrárak Feuermann bőrdöndőnél, Piac-utca 44.

Sok az erdei kihágás. A városi előjáróság kihágási osztálya a múlt hónapban 150 esetben hozott ítéletet erdei kihágás ügyében. Az oka ennek az, hogy a takarmány nagyon drága és a kül-sőségeken lakó szegény emberek szinte rá vannak utalva, hogy a tilosban legeltessenek. A köntösgáti legelő razzia eredményeképp is 110 esetben indult meg kihágási eljárás a tilosban legeltetők ellen.

Sok a tejhamisítás. A piacokon egyre-másra kobozzák el a hamisított tejet. A múlt hónapban 85 esetben ítélték el a tejhamisító kofákat, leginkább vidékieket. — Pedig a büntetés elég súlyos, — mert 36,000 koronától és egy napi fogházlat 600,000 koronáig és két heli fogházig terjed. Ennek dacára a legnagyobb ritkaság, hogy lefőlözetlen tej kerüljön a piacra.

Pünkösdi első napján a függetlenbál. Nagyszabású táncmulatságnak lesz színhelye vasárnap este 8 órakor az „Omnia” mozgó, a régi Korona vendéglő nagyerme. Ekkor tartja ugyanis a Függetlenségi Kör a pünkösdi batus táncestélyét. A rendezőség a legnagyobb buzgalommal fáradozik azon, hogy a közönségnek kellemes táncestélyt szerezzen. Az Omnia mozgó összes helyiségei a táncestély céljaira megfelelően át lettek rendezve. A táncestélyt a Kossuth Dalkör által előadott 3 énekszám fogja megnyitni. Ennek befejezése után Rácz Laci muzsikája mellett kezdetét veszi a tánc, amely egész reggelig tart. Az éjszeli szünetben a Függetlenségi Kör könyvtára javára amerikai sorsolás is tartatik, amikor is két szép virágkosár kerül árverés alá. Egy fehér nyulal az egyik, egy pár galambbal a másik. Ezenkívül lesz konfetti és szerpentín csata is. Amíg a fiatalok lent a táncteremben szórakozik, addig a nem táncolók a kör emeleti helyiségében kocintgatnak a nagy kulacsal. Megfelelő italokról, továbbá eukraszidáról a rendezőség gondoskodik. A táncterem szellőztetése is legteljesebb mértékben megfelelő lesz, mert ventilátorok működésével és kölnivizes parfümmel gondoskodnak kellemes levegőről. A belépti díj személyenként 12,000 kor. és a vigalmi adó, mely előre a kör helyiségében, este pedig a pénztárnál válthatók.

Összeírták a haszonállatokat. A városi előjáróság statisztikai osztálya összeírta a város területén levő összes haszonállatokat. A statisztika szerint a város területén van 206 bika, 231 borjú, 5911 tehén, 3589 üsző, 1625 ökör, 522 tinó, összesen 12,554 szarvasbika. Ló 474, csikó 786, kancsa 2963, kancacsikó 938, herélt és mén 2166, összesen 7267. Van azonkívül 26,460 sertés, 15,771 juh, 3 szamár, 2 öszvér, 142 kecske. — Az adatokat a város felterjeszti a földmívelésügyi miniszteriumba, ahol felhasználják az országos statisztikába.

Tisztviselő urak figyelmébe! A jóléti szabóműhely felosztása dacára továbbra is készítsék jutányosan divatos ruhákat, elsőrendű munkát: Sztepanov, Darabos-u. 44. szám.

Egy beteg öreg asszony kéri szavát. Tegnap délután egy sápadt arcú, bizonytalan léptekkel járó öreg asszony jött be szerkesztőségünkbe. A szegény öreg asszony elpanaszolta, hogy a sors kegyetlen keze ide Debreczenbe vetette, mint beteges, tehetetlent. Eddig a jószívű emberek nagylelkű adományaival tengette beteges életét, de most a betegsége annyira erőt vett rajta, hogy nem csak, hogy betevő falatja nincsen, hanem a szükséges orvosságot, — mely kinjait enyhítené, nem tudja megszerezni. A szegény, jobb-sorsra méltó öreg asszony ezután kéri a jószívű embereket, hogy mindenki saját belátása szerint segítse pár koronával, mit a szerkesztőségünk a legnagyobb készsággal továbbít a szegény, beteg öreg asszonynak.

Továbbképző előadások a gyógyszerészek számára. Az Okleveles Gyógyszerészek Országos Egyesülete debreczeni csoportjának felkérésére dr. Mikó Gyula és dr. Siegler János egyetemi tanárságuk a gyógyszerészeti intézet tantermében (DMKE intézet, II. emelet, Bocskay-ter) a gyakorló gyógyszerészek számára tudományos továbbképző előadásokat tartanak. Az első előadást dr. Mikó Gyula tartja a hó 12-én, csütörtökön este 9 órakor „A chemotherapia új gyógyszerei” címen, ezt követi a hó 20-án, este 9 órakor dr. csütörtökön este 9 órakor „A chemotherapia új gyógyszerei” címen, ezt követi a hó 20-án, este 9 órakor dr. csütörtökön este 9 órakor „A chemotherapia új gyógyszerei” címen. Érdeklődőket szívesen látnak.

Ma délután 12 és 1 óra közt ténnyét tart a katonazenekar Nöth Antal karnagy vezetésével a Gambinus előtt a Dobozi-átjáróban.

A Közhasznú Munkákért Egyesület kéri a kergazda urakat, hívják fel a bérlő urak figyelmét, — hogy a szép terményeket a kiállításra visszatartani szíveskedjenek. Az elnökség.

Arany Bika gőz- és kádfürdő jegyárak: Szalon kádfürdő 12,000 kor. Kádfürdő 9000 kor. Szalon kádfürdő tisztviselőknek 9000 kor. Kádfürdő tisztviselőknek 7000 K. Gőzfürdő férfiaknak 12,000 kor. Gőzfürdő tisztviselőknek 8000 kor. Gőzfürdő hölgyeknek 10,000 kor. Szalonkád 2 személyre 16,000 kor. Kádfürdő 2 személyre 13,000 kor. Gyermekek 6000 kor. A jegyárakban mindennemű fürdőruha és lepedő befoglaltatik. Azonkívül 10—20 fürdőre, valamint egész havi bérletjegyek rendkívül mérsékelt árban kaphatók. Ugyan csak hideg lemosásra is olcsó bérletek válthatók. A kiszolgálást: **Gödényi Testvérek** vezetésével a Margit-fürdő volt összes személyzete látja el.

A MANSZ. debreczeni és hajdúvármegyei központja rendezte évi közgyűlést tart június hó 22-én, vasárnap délután 5 órakor az Arany Bika szálló nagyttermében. A tagok megjelenését okvetlenül elvárjuk és ügyünk érdekében szeretettel kérjük. Debreczen, 1924. évi június 8. Intézőbizottság. — Tudomásul adjuk, hogy az alapszabályok értelmében minden tagnak jogában áll a közgyűlésen indítványokat előterjeszteni, de csak a közgyűlés megtartása előtt nyolc nappal az intézőbizottsághoz benyújtott és Ollinger Béláné ügyv. elnök címére beküldött (Ferenc József-ut 28., telefon 13—82.) indítványok vehetők tárgyalás alá. A közgyűlés tárgysorozatát a választmány határozza meg és a közgyűlésen csak a tárgysorozatba felvett ügyek tárgyalhatók.

Permetező és permetező alkatrészek, cséplőgépjavitáshoz szükséges tömítő anyagok, rétegtémek, mindennemű szerszámok, épület- és butorvasalások, méhészeti cikkek. Ujjonnan berendezett háztartási cikkek és konyhafelszerelési osztály. Telefon 28. Tóth Gyula.

Butorozott szép, nagy, utcai szoba két ágyval kiadó. Cím a kiadóban.

A kollégium évváró ünnepe.

Tegnap délelőtt volt a debreczeni református kollégium évváró ünnepe, amely délelőtt fél 9 órakor, a Nagytemplomban istentisztelettel kezdődött. Az istentiszteleten Erdős Károly dr. lelkész-képző-intézeti igazgató mondott szép imádságot.

A templomból a kollégium oratóriumába vonultak, ahol a szokásos évváró ünnepély lefolyt. — Karai Sándor kollégiumi igazgató részletesen beszámolt az esztendő történetéről. A beszámoló után Révész Imre dr. lelkész, egyházkerületi főjegyző, püspökhelyettes az egyházkerületi elnökség és a debreczeni egyház nevében köszöntötte meg a tanári testületnek buzgó munkásságát és buzdította az ifjúságot szorgalmas és odaadó munkára. Elmondta, hogy a nemzeti Jóbárság Egyesület gyűlésén vett részt és ott sok nemzetbeli emberrel találkozott és azt a

benyomást szerezte, hogy a mi nemzetünk képességei dolgában felveheti a verényt akármelyik nemzettel. Annnyival is inkább kötelessége az ifjúságnak lelkiismeretes tanulással kifejleszteni a képességeket.

Csűrös Ferenc dr. tanácsnok a város nevében mondott üdvözlő szavakat. Megemlékezett arról, hogy a Déri-muzeum létesítése érdekében a kollégium részéről hozott áldozat még szorosabbra fűzte a kapcsolatot, amely Debreczen és a kollégium között év századok óta fennáll.

A szép ünnepség a Hymnusz és a Szózat éneklésével ért vége.

Az ünnepély a szokottnál szűkebb keretek közt folyt le, aminek az valószínű magyarázata, hogy pünkösdi szombatján az ünnepre való készülődés sok embert visszatartott az évvárón való megjelenéstől.

Övintézkedéseket tesz a város a város a tifusz ellen. A közegészségügyi osztály már most megteszi az övintézkedéseket, hogy az esetleg fellépő tifuszjárványt idejében megakadályozza. A közegészségügyi osztály ugyanis összeíratta az összes cigányokat és mindazokat az egyéneket, akik nem tisztálkodnak eléggé és a járványkórházban fertőtlenítőkkel ölel.

A városi muzeum pünkösdi első napján zárva lesz. Ellenben második napján délelőtt 9—12, délután 2—4 óra közt történelmi és néprajzi osztálya, délelőtt 10—1 óra közt képtári osztálya belépti díj nélkül megtekinthető. A Déri-muzeum magyar népeleti képeiből pünkösdi második napján új sorozat kerül bemutatásra. Szép rajzok és festmények Benyovszkytól, Haranghytól, Horváth Jenőtől, Grauitól, Szathmáritól, Schnöllertől, Grauitól, Sathmáritól, Heblingtől, Nováktól. Ezek a képek Szabolcs, Jásznagyviszlónak, Bihar, Arad, Békés, Csongrád, Csanád, Szatmar, Máramaros, Bereg, Ung és Zemplen vármegyék magyar népének életmódját, lakását, viseletét, művészetét ábrázolják. Ez a gyűjtemény szerdán délután 3—6 órakor megtekinthető.

100 szebbnél-szebb szalmakalap ujdonsággal vezet a Kalapüzem, Piac-utca 9.

Nincs házösszeomlás. Az előző hónapokban gyakran jelentettek a városi előjárásnál házösszeomlást. Ugyalátszik, a száraz időjárás az oka, hogy májusban egyetlen egy házösszeomlást sem jelentettek be és így szükségglakásra sem volt szükség. — Igaz, hogy az előjárás amugy sem tudna szükségglakást kiutalni, — mert a nyulási barakok teljesen el vannak foglalva és így semmi hely sincs.

Sok a veszett kutya a telepeken. Egy városi alkalmazott kutyája valószínűleg veszett állapotban végig megmarta a Wolaffka-telepen és a Monostorpályi-uton az összes kutyákat. A hatóság 28 megmárt kutyát szállított ki megfigyelés végett a gyepmesteri telepre.

Férfi fehérenemű varrónők felvétetnek: Csillag, Szepesség-utca 9. szám.

Értesítés. Tisztelettel értesítem a t. vevőközönséget, hogy a Hungária Hengermalom R.-T. lisztlerakatának kezelését átvettem. — A Csapó- és Szappanos-utca sarkán fennálló régi lisztüzletemben olcsó malmi áron árusítom a maiom elsőrangú gyártmányait, u. m.: lisztet, korpát, grizt, köleskását. Tegyen egy próbavásárlást! Hungária lisztből készített próbásütemények vételkényszer nélkül üzletben megtekinthetők. Tisztelettel: Seidner Soma.

Magyar győzelem az eszperanto olimpiáson. Barcelonából jelentik: Egyidejűleg a nagy párisi sport-olimpiai játékokkal, egy kis katalun városkában tartották meg a világ eszperantistái a szokásos költői versenyünnepélyüket, melyet „virágjátéknak” neveznek és különböző pályadíjakra jellegű levelekkel 18 nemzet fia pályázott. A legelső pályázat a szerzet költeménye, melynek nyertesé választja a virágok királynőjét. Ezt a díjat már második ízben magyar pályázó nyerte el. — A múlt évben Baghy Gyula volt a nyertes, őt ez évben a jurybe választották. Most dr. Kalocsay Kálmán, a János vitéz eszperanto fordítója, a Literatura Mondo főszerkesztője iett a győztes. Ha a sportvilág figyelmébe most Páris felé irányul, nem megcstendő dolog, hogy minden ország ezer és ezer művelt eszperantistája meghajtja a zöld eszperanto lobogót a magyar név díszsége előtt.

Értesítés. Értesítjük a közönséget, hogy pünkösdi két ünnepnapján a löversenyterti közutj forgalom a Halvan-utcan akadálytalanul lebonyolítható, miután a kocsiut burkolat átépítési munkálatai befejezést nyertek. A műszaki ügyosztály.

Befejezték a himlőoltást. A városi kerületi tisztiorvosok vasárnaponként végezték a cseesemők himlőoltását az előjáráságon és a külsőségeken. Május hónapban be is fejezték a himlőoltást, amely teljesen ingyenes volt. A belsőségeken 1100, a külsőségeken pedig 320 gyermeket oltottak be.

Súlyos válságban van a debreczeni orvosi egyetem. Ilyen címmel hosszabb cikkben foglalkozik az egyik fővárosi napilap a debreczeni Tudományegyetem orvosi fakultásának klinikájával, illetőleg a klinikák jelenlegi helyzetével, melyben számos olyan adatot sorol fel, amelyekből az tűnik ki, hogy a klinikák anyagilag nagyon szomorú helyzetben vannak. Azokról a bajokról azonban, amiket a fővárosi lap felemlít, meggyőződni nem volt alkalmunk s így arról, amíg meggyőződést nem szereztünk, nem írunk.

Az evangélikus iskola volt növendékeihez és jóakaróihoz. Az evangélikus iskola, mely évtizedek óta valáskülönbség nélkül részesíti áldozatban Debreczen gyermekeit, alapos renoválásra, felszerelésre pedig kiegészítésre szorul. Amidőn ezen nemes kulturális cél javára befolyt adományokat köszönettel nyugtázzuk, kérjük a volt tanítványok és jóakarók további szíves adományait. — Hiszünk, hogy még nem halt ki a volt növendékekből a hála érzete, — legyen jelszavunk: Mindent a gyermekért! Adományokat kér és elfogad az evangélikus egyház és iskola vezetősége.

Uj. Schaff János tánciskolájában, a Royalban, az új tanfolyam e héten vette kezdetét. Beiratások még elfogadtatnak.

Mielőtt kalap és uridivat árukat vásárolna, okvetlenül tekintse meg Frank Imre cég kirakatait.

Felkérem azokat az izraelita hitközségi tagokat, akik a gimnáziumi építkezés ellen foglaltak állást, hogy a felebbezés aláírása végett nálam jelentkezni szíveskedjenek. **Kupferstein Nándor.**

Világhírű „Puch motoru” kecsképárok, gummik, alkatrészek és javítások gyári áron kaphatók: Molnár Testvéreknél a Nagytemplom mellett. Telefon 7—27. Prima külső gummi 110,000 kor., prima belső gummi 30,000 korona.

Táncestély pünkösdi első napján a Royal dísztermében reggelig. Tisztelettel: Uj. Schaff János.

Halálozások. A debreczeni állami anyakönyvi hivatalban a következő haláleseteket jelentették be: Vojta Géza róm. kath. 61 éves, Horváth József református 73 éves, Lauter Erzsébet róm. kath. 15 hónapos, Czifra György g. kath. 47 éves, Jónas Mór izr. 61 éves, Szemán János róm. kath. 52 éves, Szoboszlai Jánosné református 61 éves, Tulipán Mihály református 13 hónapos.

Legolcsóbb bevásárlási hely

FELDHEIM IMRE

Posztóház

Kossuth-utca 6. szám.

Dolgoznak a cserkészek.

Tegnap délután a nagyerdei cserkésztábor lázas események színhelye volt. Két debreczeni cserkészcsoport ambiciozus legénysege várta türelmetlenül a tábor készítés megkezdését. Délután 5 órakor kezdődött a sátorverési verseny és az Erő (Ref. tanítóképző), Törekvés (Ref. főgimn.), Egyetértés (Máv. Vagongyár), Irinyi (Fémipari), Erdősi (Kath. főgimn.), Hajdu (Polg. leányisk.) és Munka cserkészcsoportok versenyeztek a győzelem pálmájáért. Öröm volt nézni, mikor a piros posztag barna fiuk nekiláttak a sátorverésnek. Eggett kezükben a munka. Szempillantás alatt nőttek ki a pázsitból a szürke tábori sátrak.

Első lett az Erő és a Törekvés 7 perc alatt, második az Irinyi 8 perc alatt, azután következett az Egyetértés, ezután az Erdősi 9 és fél perces idővel.

Kivétel szempontjából legtökéletesebb volt az Egyetértés munkája. A verseny Krámer főparancsnok vezetése mellett folyt le. Ezután folytatták a cserkészi tábor berendezési munkálatait. — Siettek a fiuk, hogy kényelmes otthonnal és friss szalmazsákkal fogadassák az este érkező vidéki vendégeket. Ugyancsak ma nyitották meg a Magyar Cserkészsövetség kilencedik kerületéhez tartozó debreczeni csoportnak a táborban megrendezett kiállítását. A megnyitó ünnepséget a Törekvés cserkészcsoport énekkarának indulója nyitotta meg, majd Krámer Gyula Máv. felügyelő elnök, S. Szabó József főgimn. igazgató beszélték. A kiállításról részletes tudósítást legközelebb közlünk. D.

Szalmakalapok,

bőrövek

legolcsóbban

Hermann és Friedmann

Plac-utca 10.

Bikával szemben.

A KANSz. temetkezési vállalatának megindulása

A közszolgálati alkalmazottak nemzeti szövetségének debreczeni törvényhatósági választmánya egy temetkezési vállalatot létesített, amely működését folyó hó 10-én kezdi meg. E vállalkozásnak az a célja, hogy az amugy is nehéz anyagi viszonyok között élő közalkalmazottaknak, illetve családjuknak épen a gyász legszomorúbb perceiben szíves segítségükre, hogy a temetkezés költségeit a maga méltányos és igazságtalan önköltségi áráival lényegesen enyhítse s e mellett tisztességes temetkezést nyújtson.

A vállalat teljesen altruisztikus alapokon épült fel, célja nem a nyeresékeskedés hanem a sorscsapás súlyos helyzetében való segítség és mindenkinek rendelkezésére áll, aki hozzá fordul.

A vállalat a Hangya keresztyén fogvasztási szövetkezet Rózsa-utcai központi irodájában (telefon 989.) f. hó 10-től kezdve délelőtt 8—12-ig és délután 2—6-ig állandó megbízottat tart, aki a gyászoló feleknek a szükséges felvilágosításokat a legnagyobb készséggel megadja, azok kivül a temetkezések közvetlenül is megrendelhetők a vállalat telephelyén, mely a Bárczi-utca 3. szám alatt, a Jancsó Kálmán és társai cégnél van elhelyezve. (Telefon 10—35.)

Mivel ez a vállalkozás a KANSz. törvényhatósági választmányának kezelésében áll, már ez maga biztos garanciát nyújt arra, hogy ez a magas erkölcsi alapokon álló testület mindenkor csak azt fogja szem előtt tartani, hogy a hozzája fordulóknak jóindulatú és igazi gyámolítója legyen.

Távbeszélő forgalom Debreczen és Bécs között. Debreczen—Wien között a távbeszélő forgalom akként módosul, hogy hétköznapokon 9 órától 19 óráig csak sürgős és igen sürgős (rapid) beszélgetés, 19 órától reggel 9-ig, valamint vasárnap és ünnepnapokon időbeli korlátozás nélkül bármilyenemű beszélgetés váltható.

SZÍNHÁZ

A Csokonai-színház műsora:

Június 8-án délután *Üldöz a pénz*, operette. Este: *Hárem*. Vigjáték.
Június 9-én délután: *A 3 grácia*, operette. Este: *A kék postakocsi*, operette.
Június 10-én: *A vén gazember*. Rózsahegy K. m. v. Színház. Bérletszűnet.
Június 11-én: *Süt a nap*. Rózsahegy K. m. v. Életkép. Bérletszűnet.

Pünkösdi két napján a szezon legjobb darabjai kerülnek színre.

Az ösmagyar typus legzenésibb és legtipikusabb személyesítője: Rózsahegy Kálmán, kedden „Vén gazember” életképben Borly Kasznár szerepét, „Süt a nap” színjátékban pedig a tanító szerepében vendégszerepel. Sámson Mihályt Kardoss Géza játssza.

A legközelebbi premiere esütő-tükörön bérletszűnetben „Gyere be, rózsám”, francia operette, a budapesti Blaha Lujza-színház szendzácios slágera lesz. Rátkai híres szerepét Markovits Bandi játssza.

A t. bérlet felkérértnek a júniusi bérletpénzeket mielőbb Altmann színházi titkárnál befizetni.

A debreceni Patronage egyesület gyermeknapja

A debreceni Patronage Egyesület szokásos gyermeknapját a folyó évi június hó 15. napján tartja meg a városunkban élő elhagyott szegény árva gyermekek felségélyezése és megmentése céljából.

Már most felhívjuk városunk nemes szívű emberbarátait a Patronage Egyesület nemes munkássá-

gára s ez alkalommal is kérjük, hogy városunk minden polgára hozza meg áldozatát a szent célra, a szegény, elhagyott gyermekek megmentésére. A részletes program még összeállítva nincs, azt később közölni fogjuk. Annyit már is közölhetünk, hogy a rendező bizottság elén Somossy László, Fráter Erzsébet és Sass Béláné társelnökkel minden el fog követni, hogy a gyermeknap minél fényesebb és minél nagyobb arányú legyen. Különösen a délutáni nagyerdei program lesz igen gazdag és változatos, ahol egy a gyermekek, mint a felnőttek kellemes szórakozást fognak találni.

A gyermeknap rendező bizottsága a folyó évi június hó 12. napján, azaz esütőtükörön délután 6 órakor tartja meg előkészítő értekezletét, a városnőzete közgyűlési termében, melyre ezúton is meghívja városunknak a gyermekvédelem iránt érdeklődő nemesszívű emberbarátait a rendező bizottság nevében az elnökség.

SPORT

A pünkösdi program

Gyönyörű sport programot bonyolít le Debreczen három vezető sportegyesülete, a DVSC, DTE és DKASE a pünkösdi ünnepek alatt. Három csapatot látnak vendégül egyesüleink és ezrei oly érdekes és változatos programot nyújtanak a debreczeni sportközönségnek, — amilyenben még nem volt része. A három vendégszereplő mindegyike kitűnő játékosokból áll és így debreczeni szereplésük igazán kitűnő sportot fog nyújtani.

A vendégszereplők közül a MAC egyike a budapesti II. osztály legjobb csapatainak, állandóan a vezetők között foglalt helyet és eszupán a balszerencse ütötte el az idén az I. osztályba való bejutástól. A csapat legjobb része a védelem, de jó a csatársor is, amelynek egyik legjobb tagja a finn válogatott Katajavnori. A MAC vasárnap a DKASE, hétfőn pedig a DVSC ellen játszik.

A másik fővárosi vendégszereplő az Ekszerész SC, mely jelenleg a legjobb formában lévő II. osztályú együttes. Legutóbbi mérkőzésén legyőzte az NSC-t, a AC-t és a BAK-ot és szorosan a legelső közé nyomult fel. Különösen a csatársora jó a csapatnak, amelyet Bukovi, a II. osztályú válogatott játékos irányít. Az Ekszerészek ellenfele vasárnap a DVSC—DTE kombinált csapata lesz. A harmadik vendégszereplő, a Miskolci Vasutas SC, az északi kerület egyik legjobb csapata, amely a múlt héten fölényesen 5:1-re verte meg az MKASE-t, az északi kerület bajnokjelölt csapatát. Az MVSC ellenfele a DTE lesz, amely revansot akar venni miskolci legyőzteséért.

A pünkösdi ünnepek részletes programja a következő:

Vasárnap, Diószegi-ut:

2 órakor: DMTE—DVSC kombinált.
4 órakor: MAC—DKASE.
Fél 6 órakor: Ekszerész—DVSC—DTE kombinált.

Hétfőn, Nagyerdei DTE pályán:

2 órakor: DMTE—DTE kombinált.
4 órakor: MAC—DVSC.
Fél 6 órakor: MVSC—DTE.

Az érdekes programot bizonyára mindkét napon rekordközönség fogja megtekinteni.

A BAK Berettyóújfaluban. Szép programot kerül lebonyolításra pünkösdi vasárnapján Berettyóújfaluban is, ahol a BUSE agilis vezetősége a budapesti II. osztály jóképességű csapatát, a BAK-ot látja vendégül. — A mérkőzést Neumann Armin vezeti.

A vidék pünkösdi. Szép pünkösdi sportprogramot kerül lebonyolításra a vidéken is. Nyíregyházán pünkösdi két napján a BEAC vendégszerepel a NYTVE és a Ny. Törökvs ellen. Kisvárdán vasárnap a Postas SE, hétfőn pedig a Diósgyőri AC játszik. Berettyóújfaluban a BAK játszik a BUSE-val. Törökvszentmiklóson és Karcagán a DMTK csapatát fogadják, míg a DEAC Nagykállóba rándul.

Az olimpiai döntő. Pünkösdi hétfőjén kerül Párisban eldöntésre az olimpiai futballtornájának döntő mérkőzése a favorit Uruguay és Svájc csapatai között. Svájc csapata nagyon erős küzdelmeken ment keresztül és így nem valószínű, hogy a pihtebb Uruguay győzelmét meg akadályozhassa.

A kerület elnöksége nem fogadta el Ferenczy elnök lemondását. A kerület elnöksége ma este foglalkozott Ferenczy Károly kerületi elnök lemondásával. Az elnökség nem fogadta el Ferenczy elnök lemondását és biztosította őt továbbra is legteljesebb bizalmáról. Ezek után remélhető, hogy Ferenczy elnök továbbra is megmarad a kerület élén.

A DTE bírókózó szakosztálya ma délelőtt 11 órakor az Arany Bika üvegtermében tartja az évi tisztújító ülést, melyre az egyesület összes tagjait meghívja a Vezetőség.

A Kispesti AC Debreczenben. A fővárosi I. osztály egyik legszimpatikusabb együttesét látja vendégül a jövő vasárnap a DTE. A KAC most igen jó formában van, legyőzte a Szegedi AK-ot és a múlt héli lengyel turáján sorra verte a legjobb lengyel csapatokat.

NYILTÉR.

Értesítés!

Tisztelettel értesítem a mélyen tisztelt hölgyközönséget, hogy a Rubin Farkas özevegve-cégből ki- léptem és e hó 15-től kezdve Sas- utca 3. szám alatt (Kossuth-utca sarok) Fenyves kézimunka áruhá- z és rajzműterem-cég alatt a mai modern kor igényeit teljesen ki- elégítő üzletet nyitok.

Szíves támogatást kér:

Fenyves Kézimunka Áruház.

E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

KÖZGAZDASÁG.

Olcsoobbodott a rozs ára.

Budapest, jun. 7. A mai terménytőzsdén tartott volt az irányzat. A rozs olcsoobbodott, forgalom igen csekély.

Hivatalos árak: Buza változatlan rozs 275—80, tak. árpa 300—310, sörárpa 325—45, zab 320—27 és fél, tengeri 275—80, korpa 230—35.

Vontatott volt a magánforgalom.

Budapest, június 7. A mai magánforgalom mindvégig vontatott volt. A tőzsd. közönség jórésze elutazott a fővárosból. Az üzlet iránt igen csekély az érdeklődés és inkább áru jelenkezett, kereslet minimális volt. Bécsben szintén teljesen üzletelen volt a piac s így semmi ösztönzője nem volt az üzleti tevékenységnek. A nagyobbára névleges jegyzések a következők:

M. Hitel 730, O. Hitel 240—35, Angol Magyar 64, Salgó 725—15, Rima 140, Dél vasút 80, Nova 170—72, Kez. Bank 1350, Kőszén 3800—700, Urükányi 1200, Ganz Danub. 3500, Schlick 80, Lámpa 205, Athenaeum 175, Franklin 100, Pallas 150, Ofa 500, Kőrösbányai 50, Viktória 7 és fél, Borsod-miskolczi 142, Békéscsaba 65, Transzdanubia 70, Viktória májomb 250, Georgia 535, Karton 95, Részvényőr 275, Telefon 195, Jura 220, Rima 575, Cukoripar 3350.

Ferencvárosi sertésvásár. Fel-

hajtás 80. Arak: könnyű 12,800—25,500, nehéz 23,500—25,800. — Zártvásáron egyáltalán nem volt üzlet.

A korona 0.0061

Zürich, június 7. Berlin 136, Hollandia 217 és hétnyelvold. Newyork 568 és tcl, London 2452, Páris 2890, Milánó 2570, Prága 1660, Budapest 0.0061, Brüsszel 2525, Belgrád 687 és egyenved, Bukarest 245, Varso 109, Bécs 0.008005, Szófia 403 és háromnegyed.

A devizaközpont ártolyamai:

Egy darab	Péns (Vétel)	Áru (Bladás)
Dollar	49550 K	92200 K
Angol font	384400 K	397400 K
Hollandi forint	33300 K	34500 K
Francia frank	4500 K	4700 K
Svéd frank	15650 K	16200 K
Léva	675 K	655 K
Cseh korona	2600 K	2690 K
Lel	370 K	405 K
Lira	3500 K	4020 K
Dinar	1065 K	1115 K
Német márka	— K	075 K
Lengyel márka	— K	005 K
Ostfrák korona	12590 K	12960 K
Napoleon arany	316000 K	— K
Dán korona	15010 K	15600 K
Norvég korona	12250 K	12750 K
Svéd korona	23600 K	24450 K
Belga frank	3950 K	4120 K

100 takarékkorona 133 papirkorona.

A szerkesztésért felelős:

POSCH DEZSŐ.

Cséplőgép tulajdonosok

gazdaságok figyelmébe

Elsőrendű darabos, hazai- és külföldi szövet azonnal szállítok telepentről. Fizethető új buzában kellő garancia mellett cséplés után is

BARTHA szénkereskedő,
Izpoly-utca 3b. — Telefon: 7-85.

Eladó ingatlanok.

Gazdálkodó ura nak ritka kedvező alkalom!

A városi Fűtelejében, modern esaföldi ház, 600 négyzetes nagy telekkel, 4 szobás lakással, mel- lekbelhelyiséggel. — Vétel esetén azonnal beköltözhető.

Rakovszky-utca 20. számú ház, nagy telekkel, beköltözhető lakással. Ár 250 m. buza vagy annak tőzsdéi értéke.

Csopakert, Magyar-utca 7b. sz. ujonnan épült villa, 600 négyzetes szőlő jó termő szőlővel, 30 db nemes gyümölcsfával, ára 70 millió korona.

Ezenfelül több ház, szőlő, tanyás földbirtok van előjegyzésben, mely felett kizárólag a BALOGH ing. forg. iroda Hatvan-utca 68. rendelkezik, ott köthető meg az adásvételi jog- ügylet is.

Keresek

nagyszámú megbízóim részére eladó házakat, szőlőket, tanyás földbirtokot, valamint haszonbérlet vagy felesbérlet földeket.

BALOGH LAJOS

ingatlan-forgalmi irodája

Debreczen, Hatvan-utca 68. sz.

Telefon szám: 9-04.

SZŐLLŐ

eladó 7 magyar hold és szántó gyümölcsös, teljes felszereléssel, 3 szoba, konyhas lakás.

Cim a kiadóban!

Indiai legenda.

(Finn eredetiből fordította:
Boros Olga.)

Messze keleten, a csodás szépségű Indiában élt Maharatha herceg. Nagy barátja volt a művészetnek, tudományak, zenének, táncnak. Most azonban keresztbevetett lábakkal, némán ült gyönyörű palotájában. Bájos kedvenc felesége, Amavasja, bánatosan pihent lábainál.

Künn szótak a pagodák dobjai. Fekete halál látogatott el az egész birodalomba s igazába hajította az embereket, a fiatalokat és az öregeket. Szent zsolozsmák töredékei hangzottak el a megmérgezett, izzó levegőben. Az egész birodalom a halál nagy kertjéhez hasonlított, a melyben a még megmaradtak árnyékként bolyongtak és siratták szerencsétlen hozzátartozóikat.

A palota összes kapui zárva voltak, nehogy azokon keresztül bejuthasson a fekete halál.

Maharatha, mintha nyomasztó álomból ébredne, körülnézett s magához intette Maranát, az öreg tudóst.

— Marana! Mondd, mivel vidíthatnám fel az embereket, hogy visszakapják régi életkedvüket? Hogy újból felépítsék rombadőlt házaikat s megműveljék szántóföldjeiket?

Marana előlépett s ekként szólt: — Oh, uralkodó! A mi hegedűseink nem tudják felvidítani az embereket. De Minavati hegységben lakik egy megvetett nemzet: vándor, pásztorkodó, lovat cseréberelő nép. Közöttük él egy Samudra nevű fiatal férfi. Van neki egy varázshangszere, amelynek csodálatos ereje van.

— Hozd ide őt! — kiáltott fel Maharatha. S hosszú idő után most először tekintett gyengéden Amavasja szemébe.

Néhány nap múlva megjött Samudra. Meghajolt a herceg előtt s így szólt: — Hivatall!

— Ki a te Istened? — kérdezte Maharatha.

— A mi Urunk a tánc Istene: mint a tüzelőfában elrejtett meleg, úgy ontja előlé a lélekbe.

— Néked van egy varázslantod. Menj s vidítsd fel népem. A fekete halál elszomorította őket! — mondotta Maharatha, felesége felé hajolt s megsókolta a fülét.

A hátuk mögött pedig állott egy rabnő. Ramja s fejük felett nagy pálmaleveleket lengetett.

Ramja szép volt, olyan szép, mint a holdsarlós éjszaka s a sápadt, fehér lótvirág.

— Miért hallgatsz? Mit kívánsz? Adok neked elefántokat és drágaköveket. Alacsony sorsodból felemellek téged a legbőlcsebb tudósok mellé! — szólt gyengéden Maharatha.

Samudra pedig felemelte fejét s remegve nézte Ramját. Szegénynek a szeméi mintha attól a fagytól reszkettek volna, amely a Himavati csúcsain ül.

Ramja kezében is reszketett a legyező, mint a forgópálma, mikor csúcsát meleg eső permetezi.

Samudra felemelete kezét. Az egyiket a szívére tette, a másikat halántékára. S ekkor megértette Maharathát és Amavasját, hogy Samudra Ramját választotta kedvesül.

Ekkor valami csodálatos történt. Hirtelen elsötétült a palota. Fekete felhő takarta el a napot. A palota kertjében nehéz, bőséges, gyümölcsöt hozó eső esett. Piüvös levegő lengett át a palota oszloposarnokán s mintha valami csodás hang zúgott volna a mangófaikban és a forró-pálmák csúcsaiban.

Maharatha felkelt, kivette Ramia kezéből a legyezőt, Samudra mellé tolta s így szólt:

— Menjtek, s vidítsátok fel muzsikáitokkal népem!

Samudra kezébe vette Ramja kis csíny, sárga kezét s keresztül ment vele az oszlop csarnokon. Szinte lélecelve lépdelték ki a palotafal kapuján. De Ramja mögött nagy, fekete béka ugrált. Ezt csak a tudós Marana látta, de ő nem szólt semmit. Azon az éjjelen táncoltak és mulattak a palotában. Maharatha trónjának arany lámláján fekete béka ült, azonban Marana nem mert erről beszélni.

Samudra pedig összegyűjtötte lovait, sátrait, réz főzödényeit s elindult egész nemzetségével együtt vándorolni. Mindig délebbre mentek. Gyönyörű tamariszkusz-erdőkön vándoroltak keresztül, amelyekben bülbül-madarak énekelnek s kergetik a tarka pillangókat és ahol a fűgefák és rózsaszín virágu almáfák kellemes illattal töltik be a levegőt. Vándoroltak olyan berkeken vezetett keresztül, amelyekben a leopárdok és tigrisek összesereglettek éjenként a meleg holdfényben a régi paloták romjai mellett. S nagyon felvidultak, midőn meglátták délen a nagy, kékes-zöld tengert. Bármerre is jártak, énekeltek és táncoltak furulyaszó s lantpengetés mellett. — Mindenütt, ahol Samudra és Ramja megjelent, kimondhatatlan öröm fakadt a bánatos szívekben. Mert Samudra mindenüvé magával vitte az izzó életkedvet. Ramja pedig olyan volt, mint a minden szívét megnyerő gyengéd vigasztalás. Ramja táncba bájos és gyújtó volt. Ugy táncolt, mint az isteni Aspara, aki leszállt az égből a földre mulatni.

Majd ismét kelet felé fordultak, mert Samudra vágyott zordon sziklái után. Sikságon és hegyeken át vándoroltak s mindenütt új élet kezdődött. Az emberek visszanyerték életkedvüket, felépítették rombadőlt házaikat s újra mívelni kezdték parlagon heverő földjeiket.

Éjszaka, amikor a csillagok hegyogyták a messzeséget, a sötét hegyeket, Samudra némán ült sátorában. Egyik kezével lantját simogatta, a másikkal Ramja kezét. Mélabus sejtés szállta meg szívét. Nem is sejtette, mi lehet. Már nem tudta többé lantjával felvidítani sem önmagát, sem nemzetségét. Még hajnalhasadása előtt kiragadta magát Ramja gyengéd öleléséből, összeszedte sátorfáját s lovait s más fákra ihült, — mind zordonabb vidékre.

Igy jutottak el a birodalom határára. Pásztortűzet gyújtottak egy kicsiny, szent folyó partján. Azon az éjjelen az egész ég tűzpiros volt és tűzpiros volt a folyó is. S a mindent körülölelő csend reátpadt a folyó iszapos vizére. A folyó mélyéből néha fekete, néma kirokodikok bukkantak fel és a lótvirágok alól mérges, zöld szemek villogtak elő. Mindenkj aludt. Csak Samudra nem, aki Ramját nézte és sóhajtozott. Ekkor a sátor nyílásából nagy, fekete béka ugrott Ramja arcára. Sikoltva ébredt fel Ramja s ugyanabban a pillanatban hasonló sikoly hallatszott minden második sátorból. A béka azonban eltűnt. A fekete halál látogatta meg a tábort.

Következő napon a törzs tagjai halottaikat a szent folyóba dobták. Samudra így siratta Ramja holttestét: — Oh, én legdrágább kincsem, életem, barátom, kedvesem. Választottam a föld összes asszonyai között!

Azután felkelt Samudra, karjaiba vette Ramját, — s a holttestet lassan uszotta a folyóban lefelé.

Most Samudra ismét nyugat felé indult. Nem sietett s nem beszélt az egész uton senkivel. A férfiak és az asszonyok sóhajtoztak, a lovak szintén sóhajtoztak és a hegyek mély szakadékaiból s nehéz sóhajok szálltak.

Amikor Samudra kis csíny csapatával Maharatha palotájának kapujába lépett, egy nagy máglyán meglátta a herceg holttestét. Mint letört lótvirág állott Amavasja a máglya alatt. A pagodák dobjai pergettek és szent áldozati füvek és jászminvirágok illata töltötte be a levegőt. Amavasja mögött az öreg tudós, Marana, állott s kezével támogatta. — Azután kezét a nap felé emelte s a fiatal hercegnőt a máglyára tolta.

Durva, fehér özevgyi gyászruhában lépett fel Amavasja esendesen a máglyára. Ajkairól egy sóhaj sem rebbent, mert szíve bánatát már teljesen kislátta. A máglya tüze most hirtelen fellobbant.

Igy halt meg Amavasja férje oldalán. Így halnak meg a szent özevgyek a csodaszép Indiában.

Marana pedig a palota kertjébe vitte Samudrát s így szólt:

— „Samudra, te egyedül jössz vissza!”

— „Egyedül jövök vissza. Marana Marana, miért kimélt meg engemet a halál! Ugy elválasztott bennünket,

engem és Ramját a halál kaszája, mint az ősz a fát levelétől elválasztja!”

— „Hallod-e, — szólt Marana — valami titokzatosság történt. Egy fekete béka jött a palotába akkor, a mikor te elmentél!”

— „Tudom. A fekete halál volt” — válaszolta Samudra.

— „Ezért viszik Maharatha és Amavasja hamvait megszentelt urnában a padogába. És a templombok pergése ezt jelenti be az egész birodalomnak!”

Samudra most nyugat felé fordította arcát, ahol a nap éppen lenyugodott s így szólt:

— „Maharatha, Maharatha, vissza tudnád-e adni nékem Ramját, aki olyan volt, mint a holdsarlós éjszaka és a sárga lótvirág! A te urnád mellett a papok szent füveket égetnek s kedvesed hamva a tiéddelel egyesült. De Ramjának, az én kedvesemnek holttestét most messze, idegen földön sodorják a hullámok. További életemhez miből merítsek én ezentel vigasztalást!”

— „Van néked varázslantod” — mondotta Marana.

— „A varázserő kifogyott lelkemből. Elfelejtettem muzsikámat, elfelejtettem hitemet. De sohasem fogom elfelejteni kedvesem. Felvidítom lantommal az embereket. De most már nem tudom felvidítani önmagamot sem. Megátkozta véretem a sors: forró, nyugtalan, engesztelhetetlen. Mennem kell, vándorolnom

kell a nagy világban, mert talpamat égeti ez a föld, amelyet Ramja könnyű lépteivel simogatott. Nincsen földem, nincs otthonom, nincs szülőföldem. Atkozott a nemzetségem s annak minden sarja mindörökkön-örökké. Vándorolnia kell országról-országra, időtlen-időkig!” — Így beszélt Samudra. Arcát kezébe rejtette és sirt.

Marana pedig megszánta őt és így szólt:

— „Samudra, Samudra! Engem okolj, mert az én tanácsomra hoztad a palotába!”

— „Miért tetted ezt?” — kérdezte Samudra s maga elé bámult.

— „Az emberek boldogságáért. De ezért nem gyűlölöd, ugy-e, az öreg tudóst?”

— „Marana, téged nem gyűlöllek. Szent férfi vagy és szent volt tanácsod. Itt azonban nem maradhatok tovább!”

Igy beszélt Samudra, elbucszott s elindult.

És Samudra újra összegyűjtötte lovait, sátrait s elindult kevés népével együtt. Vándoroltak, vándoroltak faluról-falura, városból-városba, birodalomból-birodalomba. Leszármazottaik pedig még mai napig is megállás nélkül vándorolnak mind messzebb. Mint szerencsétlen, szánalom nélküli cigányok vándorolnak országról-országra, időtlen-időkig!

Larin Kyösti.

Telepy-festmények a debreceni színházban.

Régi színészek portréi a színpadnyílás homlokzatán.

A debreceni színházlátogató közönség egyik-másik, régi dolgok iránt is érdeklődő tagjának tekintete, felvonásközök alatt, olykor oda-téved a debreceni színház színpadnyílásának homlokzatára, melynek arcképsorozatát frízén el-elgondolkodik. Annyit minden valamire való színházlátogató gyanít az első látásra is, hogy az odafestett arcképek régi színészeket ábrázolnak. De ma már alig akad olyan színházi habitué, benfentes ember, aki meg tudta volna mondani, hogy a magyar s közelebről debreceni színészet melyik korában működő színészek arcképei tekintenek le, az izlésében nagyon is megváltozott publikumra.

Miután pedig ezeknek a festményeknek a hiteles története nyomtalanul tűnt el a köztudatból s annak adatait csupán levéltári adatok őrzik, — a tanács egyik, a debreceni színészet történelme iránt érdeklődő tagjának, Szabó Elek th. tanácsosnak ügybuzgó közreműködése alapján, itt közlöm e képek hiteles történetét.

A színpadnyílás homlokzatának hét arcképet nem kisebb művész festette, mint Telepy Károly, akit, mint Barabás egyik kiváló tanítványát, külföldi, különösen berlini, müncheni, római és velencei tanulmányai után, az ország legnépszerűbb tájképfestőjét jegyezt fel a magyar képzőművészet történelmére.

A debreceni színházat építelő magisztratus és annak szakbizottsága az egyébként oltár- és arcképeiről is híres festőművészt bízta meg az arcképek, valamint a két színházi függőny (felvonás és változástfüggöny) tervrajzának elkészítésével.

Az u. n. színpadi felvonást záró függőny közepén levő női alak Sibyllát tünteti fel, Telepynek a városhoz küldött, a tervrajzokat kísérő levele szerint azt a nőt, aki ihletett és jós-tehetségével dicsőséget jósolt a színpadi műsáknak. Ez a függőny azonban 60 év alatt a sok használat folytán elkopott s csak egyes részei vannak meg, miht színfal díszletek.

A színpadi változásokat jelző függőnyt Gyöngyössi Viktor derék, elhunyt színházi festőnk átfestette, mikor a Zilahy-féle bársony függőny — mint magán tulajdon — egyik budapesti színház tulajdonába ment át. Ezt a régi, de hozzáértéssel restaurált függőnyt használják ma felvonások és schakespearei változások után egyaránt.

A színpadnyílás homlokzatára pedig, ugyancsak a Telepy levele sze-

rint, Szerdahelyi Kálmán, a kiváló magyar híriő, 1865-ben, a debreceni színház megnyitásakor már a fő városi Nemzeti Színház illusztris tagjának utmutatása szerint a magyar színészet hőskorának, — a debreceni régi színházépületekben is működő — nagyevű művészeit festette Telepy Károly.

Hét kiváló magyar színművész arcképe van megőrizve a színpadnyílás homlokzatán, bizonyára tekintettel a hetes szám szerencsét hozó mivoltára.

Ezek pedig balról jobbra számítva, amint a nézőtérrel megtekintjük őket:

1. Szerdahelyi József (1804—1851.)
2. Megyery Károly (1797—1842.)
3. Fancsy Lajos (1809—1854.)
4. Kántorné Anna (1791—1854.)
5. Id. Lendvay Márton (1807—1858.)
6. Szentpéteri Zsigmond (1798—1858.)
7. Udvarhelyi Miklós (1790—1861.)

Egyetlen női arc van köztük, a Kántornéé, tehát nem a Jókainé Laborfalvi Rózáé, mint ezt a legújabb állókig a köztudat hitte. Ugyancsak Szentpéteri Zsigmondé a Petőfi Sándoréhoz hasonló arckép is, melyben sokan eddig a nagy költőt vélték felismerhetni.

Hogy kik voltak a magyar színészet hőskorában az itt említett nagy híriők? — arról talán majd máskor. Egyelőre csak annyit, hogy valamennyien megfordultak Debrecenben is, sőt van köztük, — mint Udvarhelyi — aki Debrecenben járt iskolába, az ősi kollégium küszöbét tapodván.

Telepy egyébként a két függőny tervéért 120 forintnyi, az arcképekért — egyenként 36 forintot számíttva — összesen 252 forint, vagyis a sok szép művészi munkáért végső összegében 372 forint tiszteletdíjat kapott.

Különös ezt olvasni a mai embereknél, kik ez összegért egy skatulya gyufát sem tudnának vásárolni, de valamikor ez összegért házat, földet vehettek volna legalább is a Libakertben ...

Szatmáry Zoltán.

„ILONA“
hölgytudrász és manikur szalon
Batthyány-u. 2. sz. a.
megnyilt!
Manikurös nő: Kató.

KÖZGAZDASÁG

Debreczen bekapcsolódása a nemzetközi szállítványozási forgalomba.

Az Angol-Magyar Szállítványozási Részvt. (ezelőtt Ullmann és Seligmann) debreczeni fióktelepét az újonnan alakult Debreczeni Angol-Magyar Szállítványozási részvénytársaság vette át. Mely arra lesz hivatva, hogy a ma annyira nehéz külföldi áru-kivitel és behozatal felszabadulásával és addig is segítségére legyen a kereskedő világnak a nemzetközi áruforgalomba való bekapcsolódásban. Ezzel ama decentralizációs intenciók érvényesülnek, amely szerint az egész földgömböt behálózó összeköttetés is csak úgy felelhet meg hivatásának, ha minden egyes gőcponton a leggyorsabb mozgó s önállóan rendelkező szery működik. Egy ilyen igen mozgékony vállalat a Debreczeni Angol-Magyar Kohn és Szlankay igazgató, a gyar Szállítványozási r.-t., mely a vállalat eddigi lísztviseelői vezetik. A vállalat elsőrendű felszereléssel és jó szakmunkásokkal rendelkezik. Kereskedelmi áruk stb. beraktározására stb. a pályaudvaron külön nagy raktára van. — honnan nagy költség megtakarítással áll módjában a kereskedő világnak áruit tárolni és vasuton kiszállítani. A vállalat elvállalja bútorok, áruk, gépek és pénzszekrények stb. szakszerű szállítását és áruk transitálását, vámkezelést bármely külföldi államba, személyes ellenőrzés és felügyelet mellett. Ugyancsak a vállalat képviseli a Schenker & Co. világcéget stb., mely a külföldi államok minden nagyobb városában és kikötőiben óriási apparátusban működik. A szállítványozással kapcsolatos kiviteli, behozatali vám és vasuti díjszabási kérdésekben díjmentesen készséggel szolgál felvilágosítással a városi iroda (Piac-utca 72. sz., telefon 37. sz.).

Sáskaveszedelem.

A Tiszántúlon évről-évre ismétlődik a sáskaveszedelem. Ahol kellő módon az irtásról nem gondoskodnak, ott minden anyasáska után jövőre legalább kétszáz sáska fog jelentkezni. Nagyon fontos tehát, hogy a tömegesen jelentkező sáska irtása energikusan és gondosan meg történjék. A Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara megállapította a múlt héten, hogy Karczag határában nagymérvű a sáskaveszedelem. Mint hogy a sáskairással foglalkozó állami közegek máshol nagymérvű elfoglaltságuk miatt nem jöhettek, a fenyegető veszedelmet és súlyos helyzetet látván, a Mezőgazdasági Kamara maga vette át az intézkedést Karczag városával megállapodás alapján, a debreczeni Gazdasági Akadémián levő sáskairtó gépeket azonnal kivitték Karczagra és másnap már a Mezőgazdasági Kamara növényvédelmi felügyelőjének és egyik gazdasági akadémiai tanárnak közös vezetésével megkezdődött az irtási munka, amely a karczagi határról, de jövő évi következményekben a szomszédos határokról is súlyos károkat fog elhárítani.

A Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara ezzel kapcsolatban felhívja az érdekelt gazdákat, hogy saját érdekében törekedjenek az irtást minden erejükkel elősegíteni. Egyéb vidékekről is, ha valahol tömegben, nagyobb foltokban jelentkeznek sáska, jelentsék azonnal a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamarához, hogy az irtás névze tájékoztatást, nagymérvű veszély esetén sürgős elősegítést nyújthasson.

Felhívás. Felhívniak mindazon gazdák és bérlők, akik a töltyévi saját használatra való

100 fő dohányültetési engedély iránt igényt jelentettek be, hogy az engedély, illetőleg az elutasítottak az illeték visszafizetése végett június hó 10. és 11. napjain d. e. 9—12-ig a városi adóhivatalban (2-ik sz. szoba, birtoknyilvántartás) jelentkezni szíveskedjenek. Városi adóhivatal.

Hirdetések felvétetnek az „Egyetértés” kiadónvatalában.

Apollo-mozgó.

Pünkösöd első, másodnapján **Sivatag Ura.** Arabiai történet, oroszánok, tigrisek világából. „Ö”. A kezevadász, neveltető burleszk, 4 felvonásban.

Uránia.

Pünkösöd első napján **Sanghai Grizette** Pataimouni attrakció, kíséző Dr. Gólya bácsi burleszk.

Pünkösöd másodnapján **Isteni étel,** dráma a középkorból, pazar szépségű film, kíséző Max Linder burleszk.

Vígshírház.

Pünkösöd első napján **Vigste.** „Ö”, burleszkekből. „Ö” Árvák lovagja. Kiszagda. Maratoni futó stb.

Pünkösöd másodnapján **Sziget rejtelmei,** romantikus filmregény.

Jön! Felhőkarcoló szerelem. Harold Lloyd. Cesarina. János vitéz moziszkéces.

Az „Egyetértés” részére előfizetést elfogad a kiadóhivatal.

Világhírű „Göricke” és „Puch” uj és használt kerékpárok
„Deka” „Odenvald” és „Neckar” kerékpárgummik
óriási választékban.
Eladás nagyban is
Rosenberg és Hammer
Piac-utca 8.

Halló! Halló!
Nem reklám!

de szintiszta valóság, meggyőződhetik róla minden beteg akinek reumás, köszvényes, vagy eszozs bántalmi vannak, hogy a

Konyári Sósó Gyógyfürdő

sziksós, lugos vízének esudálatos gyógyító hatása van. Tanulmányul szolgálhatnak azok a betegek, akik sántán bémán jönnek a fürdőbe és 1—2 heti ott tartózkodás után egészségesen távoznak és távoztak el.

Vasuti közlekedés Debreczenből naponta. Szoba és fürdő árak mérsékeltek. Étterme elsőrangú és nem drága. Levegőjét ózondussá és pormentessé teszi szép parkja és erdeje.

Fürdő igazgatóság.

Liszt, tengeridara, csirke-tengeridara és árpadara

kicsinyben és előnyös árban kapható
Hortobágyalmom telepén
Mester-utca végén.

FUTURA

a Magyar Szövetkezeti Központok Áruforgalmi R. T. tiszántúli kirendeltsége

Debreczen,

Ferenc József-ut 44.
Rákóczi-utca 15.
Hatvan-utca 69.

Vásárol és elad mindennemű mező- és kertgazdasági terményt és fát.

Interurban telefonszámok: 2-53., 2-55.

Bár tudja mindenki, hogy a legjobb vételeket csak a Nagy Lajos Ingatlanforgalmi Irodánál lehet csinálni.

de most meg egy különösen kedvező vételi alkalom kínálkozik! Olvassa el e hirdetést mindenki, aki házat akar venni!

Teljesen új, villaszerű épület! Az építkezése most lett befejezve! Szabadrendelkezés alatt áll! Nem kell hozzá lakásigazolvány! Még nem lakik benne senki!

A vevő rögtön, akár már ma is beköltözhethet! Egyedül lakhat! Bájós kis családlakás!

Tégla épület, eszeréppel fedve. Két szoba, konyha, speiz. Virágos udvar. Konyhakert. Nehány fiatal gyümölcsfa. Igen jó vízükt.

És az ára mindössze hatvanmillió korona!

A Csapó-utcai villamos megállóhoz fél perc! A Vilmos huszár laktanyával szemben levő és már felparcellázott villateleken épült fel ez a bájós kis családlakás. szemben van a Zrínyi-utca 49. számú házzal!

Tessék rögtön megnézni és azonnal lefoglalóznai, míg nem késő!

A vételi jogügylet egyedül és kizárólag az ezen ház felett rendelkező Nagy Lajos Országos Ingatlanforgalmi Vállalatnál köthető meg!

Egyedül csak ott tehető le a foglaló is!

Iroda: Veres-utca 9. sz.

HEGEDÜS ÉS BORY

Írógép-szakvállalat

A majna-frankfurti „PROTOS” művek magyarországi kizárólagos vezérképvisellete

Kellékek az összes rendszerű író- és sokszorosító gépekhez.

Írógépek jókarban tartása és felelősség melletti javítása.

Debreczen,

Király-utca 4.

TELEFON: 8-75.

Különböző rendszerű használt

írógépek

állandóan raktáron.

Kedvező részletfizetési feltételek

Birtok ügyekben

teljesített lelkiismeretes eljárásért ezúton mondok köszönetet a **Nagy Lajos** Országos Ingatlanforgalmi Vállalat debreczeni cégnek.

Kocsis András,
gazdálkodó,
Pusztaföldvár.

UHU FONÁLÁRUK

U Alsószál
cérna, kötőpamut és
tömőpamutok, horgoló
cérnák.

Legfinomabb **gyapjufonalak**
festve és nyersen.

Pamutfonál és Cérnaipar R.-t.

Budapest VII., Hársfa-utca 1.
József 60-75. Telefon József 60-75.

CIPŐK KOVÁCS VILMOSNÁL

Iparkamara épület (törvényszékkel szemben)
Verbőczy-utca 2.

Női kivágott	180,000
Női egy pántos	190,000
Női fél fűzős	200,000
Fü 35-39-ig	200,000
Férfi fűzős, amerikai	220,000
Férfi fűzős, francia	250,000
Bebe fekete 19-22	55,000
Bebe barna 19-22	65,000

Sandálok és mérték szerint a legolcsóbb árban, legjobb kivitelben. Lefakult sárga cipőket ujja festek.

Boreladás!

Ajánlom kitűnő fajtisza Boeskaikerti boraimat literenkénti vételnél az alábbi árakban:

1 liter Kadarka 8900 K
1 liter Ezerjő 9000 K
1 liter Rizling 10,000 K

Nagybani eladás Boeskaikerti pincében, egész hordó és waggontételeknél meggyezés szerint, jutányosan adom.

JÓNA JÁNOS

Nyíl-utca 34. Telefonszám: 704.

Nem mulaszthatom el,

hogy a nagy nyilvánosság előtt hálás köszönetet ne mondjak a **NAGY LAJOS** Országos Ingatlanforgalmi Vállalat debreczeni cégnek, adásvételi ügyekben teljesített lelkiismeretes eljárásáért, melyet az általam irodája útján megvásárolt Tóth István-féle kiskunhalasi birtok ügyében kifejtett.

Kun József
gazdálkodó,
Pestszentlőrincz.

Kalap festékek

gyönyörű színekben, rendkívül olcsó áron szerezhetők be

STERN festéküzletében
Piac-u.10. Telefon 856

Tégla és cserép

kitűnő minőségben, legolcsóbban

Tóth és Sebestyén
téglagyárban, Kishegyesi-ut 42. szám.

Városi iroda: **BETUS JÓZSEF**
Zöldfa-utca 8.

Grünfeld Adolf és Társa

Debreczen legnagyobb férfi-, fiu- és gyermekruhaárúháza
Kistemplom mellett. Sarok üzlet.

Alapított 1882.

Pünkösdi vásárt tart!

Óriási raktárunkat ezen alkalomból a legolcsóbb árban árusítjuk.

Figyelje meg árainkat:

Férfi öltöny, jó minőségben	600,000 K és feljebb
Férfi öltöny, mosó anyagból	320,000 „ „ „
Divat felöltő	500,000 „ „ „
Gummi kabát	320,000 „ „ „
Divat csikos nadrág	98,000 „ „ „
Fiu öltöny	150,000 „ „ „

Bricses öltönyök és **O. K. Á. B.** öltönyök gyönyörű színekben.

Mérték szerinti osztályunkon különleges gyapjuszövetekben nagy választék.

Tisztviselőknek külön kedvezmény!

Ráfhúzás

használt négy kereket 10,000 koronáért híz mától 1 hétig, réfhúzás kiválóságának ismertetése végett, kocsik, szekerek, stráfszekerekénél, amerikai gépen

Riesz Miklós kocsigyáros, Hatvan-u. 58

EGYEDÜLI TISZTÍTÓJA

fehér vászonkalapoknak

Palotay Lajos

Kálvin-tér 5 és Batthyányi-u. 26.

Hirdessen az **EGYETÉRTÉS**-ben!

Ujdonság!

Ujdonság!

Magyarul megjelent meg

KUHLVARSZKY

EGYPTOM

TUT-ANCH-AMON

FARAO SIRJA

Alapár: kötve 13.— füzve 10.—

Kapható a **MÉLIUSZ** könyvkereskedésben.

Női kalap alakítások a legújabb formákra, valamint férfikalap alakítások gyorsan és pontosan készülnek

Szell Gergelyné,
Plac-uoca 63. Telefon 11-11.

NAGY és ZSURZSA

fűszer- és gyarmatárú kereskedése
Árpád-tér 39.

Olcsó bevásárlási forrás
fűszer- és italárúkbán.

Budapesten

a Szépvölgyi-úton levő villatelkeim eladását a Nagy Lajos Országos Ingatlanforgalmi Vállalat debreczeni cég bonyolította le. A nagy nyilvánosság előtt mondok hálás köszönetet a vállalat vezető tulajdonosának **NAGY LAJOS** urnak, aki az ügylelet személyesen vezette és intézte — az eladás érdekében teljesített meglepően gyors, eredményes és lelkiismeretes eljárásáért.

Balassay Imre,

Budapest, Szent-Margitsziget.
Kertészeti telep.

Kölnivizek

szappanok, puderek, bel- és külföldi illatszerek legolcsóbb beszerzési forrása

PARFUMERIE ILONA

Szent Anna-u. 1.
KÜLÖN MANICUR.

Kölnivíz dekája 800 koronától.

Egy klló legjobb minőségű szappan 20,000 K.

Tűzifát

két éves vágású,
elsőrendű bükk
hasábot

viszonteladóknek,
ipari üzemeknek
és magánosoknak

legolcsóbban szállít

házhoz

vagontételekben, ölenként,
máz sánként és aprítva

az Erdélyi

Tűzifabehozatali R.-t.

Fürdő-utca 2.

Telefon 10-93.

Püspöki
Uradalmi Borpince

borai

(balatonmelléki fehér és vörös)
kímérve kaphatók a

Gambrinusban

Sikerült!
ismét egy nagyobb tétel parti árut beszereztem

a legfinomabb pipere
(angol, mandula, ibolya)
Klein, Schön stb. elsőrendű márka szappanokból melyet a mai naptól kezdve ismét **Reklám árban** árusítok

Kg.-ként 49,00 K-ért.

Legujabb szenzációs reklámom 1 kg. prima szegedi házi szappan 17,000 korona.

GYÖNYÖRŰ FÜRDŐ SAPKÁK
dus választékban!!

Horváth Sándor ELITE
ILLATSZERTÁRÁBAN
PIAC-U. 64.

TÜKÖRGYÁRTÁS
üvegcsiszolás
régli tükrök újáöntése
SIPKOVITS BÉLA
Szliv-utca 14-15.
Telefon 356.

Építők figyelmébe!
Építsen üreges betonblokkal. 50%-kal olcsóbb a téglá építkezésnél. Gazdasági építkezésnél kiválóan alkalmas. Betonblokk, eszerép, kátránypapír, cement és mozaiklapok portlandement kőgyűrűk és sírkövek a

Debreceni Működgyárnál kaphatók
Fürdő-utca 2. szám alatt.

ROSSZ
gazdasági viszonyok között élőknek fontos tudni, hogy

1 Horgolt selyem nyakkendő	K 13,000
1 Ajuoros vászon női ing	K 45,000
1 Férfi alsó nadrág	K 47,500
1 fehér vászon zsebkendő	K 7,500
1 méter 120 cm. széles gyapju scheviott	55,000
1 pár jó fekete női harisnya	K 12,000
1 pár férfi kötött sokni	K 7,900
1 m. mosott medoplán sifon	K 19,800
Goldberger voile maradékok	K 20,000
1 drb 2 galléros angol sephir ing, sima	K 79,000
1 pohár kendő	K 12,500
1 Pique elejű férfi ing	K 95,000
1 Damast törülköző	K 25,000
1 méter Angol férfi öltöny-kelme	K 135,000

Libertyk óriási választékban.
BRÜLL ERNŐ
Debreczen
Piac-utca 29.
A Városházával szemben
(Kis Debreczen épület.)
Cégre tessék figyelni!

DEBRECZENI MŰKÖGYÁR
RÉSZV. - TÁRSASÁG
ajánlja teljesen fagymentes **SIRKÖVEIT.**
Nagy választék!

Készít:
kőgyűrűt, betoncsövet, betoncserepet, betonblokkot, vasbeton koporsót és cementlapot.

Gyártelep: Fürdő-utca. 2. sz.
Telefon: 10-93.

Városi raktár **KEGYES FERENC** sírkő üzletében.

Megjelent! Uj könyv!

Dr. Benedek László
egyetemi ny. v. tanár

As alkoholkérdés mai állásáról, főképp az amerikai alkoholelles küsdelem fejlődése kapcsán.

Alapár: 1.40

Kapható

Méliusz könyvkereskedés
Ferencz József-ut 26. szám.

Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank

debreczeni fiókja
Városi bérpalota (Passage).
Alaptőke és tartalékok: 18 milliárd korona.

Bankosztálya:
Telefon: 35. és 9-41. sz.

Elfogad betéteket könyveeskékre, folyó- és esekszámlára a legelőnyösebb kamatozás mellett. Áttalásokat eszközöl az összes külföldi piacokra. Devisákat és valutákat vesz és elad a legelőnyösebb napi áron. Elfogad mindennemű tőzsdei megbízást. Értékpapírok vétele és eladása.

Áruosztálya:
Piac-utca 26. sz. Városi bérpalota.
Telefon: 11-66., 11-67., 11-68.

Foglalkozik mindennemű mezőgazdasági termények nagyban való vételével a legmagasabb napi áron.

Alakult 1869-ben.

Megérkeztek!
a fű apacs- és trikóingek
gyermek soknik, Burett és panama ruhavásznak

BAGI és PETRIK
rőtös és rövidáru üzletében.
Szent-Anna-utca 5. szám.

Szabó kellékek
rövidáruk
állandóan szolid árban.
Kérjük kirakatalnkat figyelemmel kísérlni!

Ásók, kapák, kaszák,
kerítés fonatok, szőlő permetezők, épületvasalások, falszigetelő és kátrányos lemez, Böhler dobsin, edények

gazdasági eszközök a Kossuth szobor mellett

BÉSZLER ÉS DÁVID
vaskereskedésben
olcsón kaphatók
Tulajdonos **DÁVID LAJOS.**

Jegyezze föl!
Telefonszáma a **NAGY LAJOS**
Áru- és Ingatlanforgalmi Vállalat
Központi Irodájának
Debreczen, Veres-utca 9. sz.
13-76.

Tegdes János
Péterfia-utca 42. szám

resztelttízetes mellett készítek öltönyt, kosztümöt

Heti és havi fizetéssel

Ez a kis felvilágosítás nagyon is érdekli azokat, akiknek

eladó ingatlanuk van!

A 25 éve fennálló Nagy Lajos Országos Ingatlanforgalmi Vállalat részben óriási reklámhirdetéseknek, melyek páratlanul állanak az egész országban, részben pedig annak köszönhető nagy sikereit, hogy az egész ország területéről, sőt a messze külföldről is számosan fordulnak hozzá, vagy személyesen, vagy levélben, hogy ajánljon nekik

eladó házakat eladó földbirtokokat eladó szőlőket!

A Nagy Lajos Iroda hatalmas összeköttetésekkel rendelkezik, be van vezetve, ösmert a neve az egész országban, a megszállott területeken és a külföldön is!

Iroda: Veres-utca 9. szám alatt.
Telefon: 13-76.
Eladási megbízások felvétele állandóan egész nap!

Lakás átadásokat
szakszerűen intézi a Nagy Lajos Ingatlanforgalmi Iroda Veres-utca 9.

Átadó lakását rögtön jelentse be!
A Nagy Lajos Iroda útján értékesítheti azt a legjobban!

APRÓHIRDETÉSEK

Levelezés.

Én
egy középtermetű, 33 éves géplakatos vagyok az összes mezőgazdasági gépekhez, gazdálkodáshoz, szőlőkertészethez is értek. Ismeretség hiányából ez uton szeretnék megismerni helybeni vagy vidéki vagyonos özvegyt. Esetleg jobb gazdálkodó családba is benősülnék. Teljes című leveleket „Ezermester” jelíggel a kiadóba kérem. 932

Ajánlat

Aranyat,
ezüstöt, briliánsat és hamis fogakat vesz legmagasabb napi áron Steiner Mihály, Hatvan-utca 2. sz. I. em. 892

Elsőrendű
kárpitós. Szabó József, Varga-utca 1. Szent-Anna-utca sarok. Kész hencserek raktáron. 891

Gyermek tornaing
20 ezer koronától felfele Benyáts Emilnél. Piac-utca 18. 903

Elsőrendű, száraz
Parkét anyag
állandóan raktáron
Ráthmer Sándor
mezőgazdasági gépraktárban
Debreczen, Piac-utca 43.
Telefon: 962.
A Pestszentlőrinczi
Parkétgyár R.-t.
vezérképviselője.

Tüzifa, mész,

cserep, téglák és mindenféle építkezési anyagok kicsinyben is Kemény-nél. Deák Ferenc-utca 24. 717

Harisnyafejlesztés
kitűnő anyagból legolcsóbb árban vállalja a Schwarcz Paszomángyár Piac-utca 32. 910

Kocsi gyártó
műhelyben
elválalok mindennemű
kocsi javítást
Megrendeléseket pontosan és szolid árak mellett eszközölök.
Kész kocsi állandóan kapható.
BÓDI PÁL
Simonffy-u. 57.
Az udvarban.

Irodalmi kisasszony
állást keres. Cím a kiadóban. 916

Fehérmű varrónőt
elsőrendű munkával női és férfi fehérmű varráshoz keresünk. — Apolló Divatruház, Piac-u. 67. 930

Plishé és Gouvré
legszebben készül Arany János-utca 20. Farkas. 926

Elsőrendű

szovátli oserép, kitűnő oltott és darabos mész, portland cement, stukkaturná, gipsz, elszigetelő és bőrlemez bármily mennyiségben a legolcsóbb napi áron beszerezhető
BARTHA
tüzifa-, szén- és építkezési anyag telepén.

Fényezett

ebédő és hálószoba eladó, Weisz Ferenc asztalos műhelyében. — Fürdő u. 4. — Bejárat közvetlen a Margit-fürdő után. 923

Ernst József

faszobrász
Széchenyi-utca 42.
(volt Hrabéczy-féle helyiség.)

Készítik:
mindennemű faragványokat,
facsillárokat,
disztárgyakat,
kandelábereket.

Építkezők figyelmébe!
Olcsón eladók új üvegajtók, ablakok, két szárnyú istálló, kamara ajtók, tetővilágítók. Luther-utca 18. Olaj-útó mellett. 925

Poloskaintást

felelősségei vállalai vidéken is
Ráthonyi Gábor
m. kir. szab. főregirtó
Eötvös u. 118.
Csapó- és Eötvös-utca sarok.
Villamos megálló.
Poloskaintó szer kapható.

Saját termést
bor literenként kapható. Fehér 8000. Piros 10,000. Homok-utca 98

Férfiing
80—165 ezer koronáért kapható Benyáts Emilnél. Tiszapalota. 902

Legolcsóbb

árban beszerezhető: épületfa, fűrészelifa, deszka, lécz, drugár, zsinidely, kőriskerek-talp, nyírfaud, szilfa rönk, cserep, fedéllemez és szőlőkarók
MEZŐ ÁRMEN
fatelepen, Wesselényi tér 6. Berta-malom mellett.

Kiadó

Debreczen legforgalmasabb központján terménykereskedés vagy bármilyen célra alkalmas üzlethelyiség. Cím a kiadóban 881

Gramofont

veszek — rosszat is — lemezekkel. József kir. herceg-u. 65., ajtó 5.

Kereslet

Tisztviselőnt

kettőskönyvelőnt azonnal felvesz Dr. Balázs Bank. Piac-utca 89. 914

Önálló

elsőrangú francia szabónőt vagy nagy szalonba munkavezetőnt direkt tiszt társul veszek meglevő angol női divatszalonomhoz, amely Miskolcson 22 személyzettel dolgozik. Ajánlatot kérek Rosenberg Lipót, Széchenyi-utca 53. szám. 909

Eladó

ebédő, hálóberendezés, redőnyös íróasztal és Schöberl-ágy, konyha-berendezés, heneser és kerékpár, Garderob-szekrény. Széchenyi-u. 8. szám. 871

Kész heneserek

plüsch-, szövet- és bőrvászon diványok, szalon garnitúrák, afrikai és lószőr madracok, Schöberl-ágy készen kaphatók Preisz kárpitósnál Hatvan-utca 41. Telefon 12—33. 850

A legolcsóbb

butorraktár csak Burgundia 13. szám alatt Veresi Sándor asztalos-mesternél. 851

Munkásleányok

és ügyes gépkezelő jó fizetéssel azonnal felvétetik Teleki-utca 100. 917

Férfi fehérmű

varró- és tanuló lányok géppel felvétetnek Rákóczi-u. 39., keresztpület. 922a

Hálószoba

lehet 1 ágyas is, finom kivitelben, megvételre kerestetik. Ajánlatokat „Hálószoba” címre a kiadóba kérek. 927

Zsákvarrónók

és egy kifutólány felvétetik Vass zsákvarróüzletében. Piac-utca 6.

Eladás

Cséplőgarnitúra

jókarban levő jutányos áron eladó. Honvéd-u. 25. szám. 901

Kerékpár

Waffenrad gyártmány, szabadonfutó, kifogástalan eladó. Kossuth-utca 59. 933

Eladó ingatlanok.

Beköltözhető 2-5 szobás házak: Péterfia-, Darabos-, Rákóczi-, Miklós-, Teleki-, Simonffy-, Csillag-, Csokonai- és Zápolya-utcaikon. — Villák a helybeli kertekben. Szőlők a vidéki kertészekben. Szántóföldek 2—50 holdig és Szabolcsban egy 226 holdas birtok úri lakkal. Malom jó menetű Bihar megyében.

oseleji Cseley Gyula irodájában. Egymalom-utca 8. Telefon 2-09. sz.

Szép tűzhelyek,
kaszák, kapák, bográcsok, kerítésfontok, kátránypapírok, bőrlemez, mérlegek, súlyok zománcedények és mindennemű vasárak legolcsóbban Nagy vasútlejében, Csapó-u. 68.

Cimbalom

eladó olcsó árt. Péczeli-u. 5. 920

Eladó

a Macson öt öl buzaszalma. Értekezni Csapó 99. Bakóczy-nál. 922

Egy

vascsaváros zongora forgószerk eladó. Czegléd-u. 4.

Eladó

Miklós-utca 36. számú ház. 931

FISCHER ADOLF ÉS FIA PIAC 61

KÜLÖNLEGESSÉGI POSZTÓK SZERSZÁMFILZBEN.

Gazdálkodók! Pénzesemberek!
Zsidó polgártársaim!
Házvevők!

A város egyik előkelő főutcájában, a főterhez hatodik ház, hirtelen közbejött körülmények miatt sürgősen eladó és végtelen olcsóért megkapható! A vételár fele — újból — augusztus 10-ig fizethető!

Három rendbeli lakás! (Egy rendbeli utcai négy szobás, egy rendbeli utcai két szobás és egy rendbeli udvari egy szobás lakás.)

Villanyvilágítás! Viz! Csatorna! Jóvíz! szivattyus kut.
Cserépkályhák.

Utolsó ára hét és fél vagon buza! Alku kizárva!

Bővebb felvilágosítást készséggel nyújt az ezen ingatlan felett kizárólagos joggal rendelkező Nagy Lajos Országos Ingatlanforgalmi Vállalat központi irodája Veres-utca 9. sz. Egyedül csak ott köthető meg a vételi jogügylet, ott teendő le a foglaló is!

Telefon: 13-76.

Lakásra van szüksége?

Jelentse be lakásszükségletét személyesen a

NAGY LAJOS Ingatlanforgalmi Irodánál Veres-utca 9. sz. alatt.

Ott kaphat
kisebb-nagyobb lakásokat természetesen csak
lelépési díjért!
Lakásátadások diszkrét kezelése! Szakszerű és gyors lebonyolítás! Díjazás utólagos! Semmiféle előleges költség nincs!

Ez a hirdetés csak azoknak szól, akik

ingatlant akarnak vásárolni!

A 25 év óta fennálló Nagy Lajos Országos Ingatlanforgalmi Vállalat Veres-utca 9. szám alatt levő irodája
mindenki előtt nyitva van!
Ott mindenki készséggel kap fővilágosítást az eladó ingatlanokról!
Ott mindenki maga átnézheti nyugodtan az eladó ingatlanok nyilvántartását, részletes leírását és telekkönyvi állapotát!

Harisnyákülönlegességek

minden cipőszaliban **LANTOS Csipkeáruház** megiepo olcsón **KOSSUTH-UTCA 4. SZÁM.**

Üvegcsiszolás, tükörfoncsorolás, furás és régi tükörök újra öntését legolcsóbban elvállalja

Debreczeni Üvegcsiszoló és Tüköráruhágy
ROTTMANN, Debreczen, Csapó-utca 19.
Telefon 13-01. Telefon 13-01.
Használt tükörüveget veszek.